

Komparace rozvojových konceptů měst Moravská Třebová, Svitavy a Litomyšl

Hana Kreplová

Bakalářská práce
2011

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Hana KREPLOVÁ**
Osobní číslo: **M090193**
Studijní program: **B 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Komparace rozvojových konceptů měst
Moravská Třebová, Svitavy, Litomyšl**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Charakterizujte legislativní, institucionální a finanční aspekty rozvoje municipalit jako východiska pro stanovenou komparaci.

II. Praktická část

- Provedte socioekonomickou analýzu měst Moravská Třebová, Svitavy a Litomyšl pro pochopení kontextu rozvojových konceptů.
- Analyzujte rozvojové koncepty jednotlivých měst a popište jejich naplňování v praxi (zejména formou analýzy realizovaných projektů) a vymezte rozdílnosti a podobnosti.
- Poznatky zobecněte.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

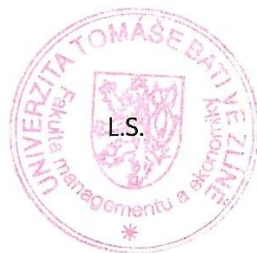
Seznam odborné literatury:

- [1] Kolektiv autorů. Úvod do regionálních věd a veřejné správy. 2. přeprac. rozš. vyd. Praha: Aleš ČENĚK, 2008. 455 s. ISBN 978-80-738-0086-4.
[2] Moravskotřebovsko, Svitavsko. 1. vyd. Brno, Moravská Třebová: Muzejní a vlastivědná společnost, 2002. 843 s. ISBN 80-7275-026-7.
[3] WOKOUN, R. a kol. Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování. 1. vyd. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.
[4] WOKOUN, R. a kol. Regionální rozvoj a jeho management v České republice. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. 244 s. ISBN 978-80-245-1301-0.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Milan Damborský, Ph.D.
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: 4. dubna 2011
Termín odevzdání bakalářské práce: 20. května 2011

Ve Zlíně dne 4. dubna 2011

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí:
  - bez omezení;
  - pouze prezenčně v rámci Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

---

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

19.5.2011

Hana Kruplová

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá rozvojovými koncepty měst Moravské Třebové, Svitav a Litomyšle a jejich vzájemnou komparací. Teoretická část objasňuje základní charakteristiku municipalit a strategického plánování. Navazující, praktická část popisuje socioekonomickou analýzu daných měst, následuje SWOT analýza, vytyčení silných a slabých stránek měst, jejich příležitostí a hrozeb. Cílem této práce je tedy vytvořit charakteristiku jednotlivých měst, definovat rozvojové problémy a předpoklady a na základě SWOT analýzy vymezit rozdílnosti a podobnosti srovnávaných měst.

Klíčová slova: obec, územní samospráva, SWOT analýza, rozvojové koncepty, strategický plán.

ABSTRACT

The Bachelor's Paper introduces the urban development project concerning the cities of Moravská Třebová, Svitavy and Litomyšl with respect to their mutual comparison. The theoretical section explains the basic characterization of the municipalities and their strategic planning. The following practical section presents the socioeconomic analysis of the given cities together with the SWOT analysis and evaluation of the strengths and weaknesses of the particular cities, their opportunities and threats. The aim of this paper is to define the characterization of the particular cities, determine their development problems and conditions, and specify the differences and similarities of the compared cities on the basis of the SWOT analysis.

Keywords: municipality, territorial self-government, SWOT analysis, development projects, strategic planning

Touto cestou bych ráda poděkovala Ing. Milanu Damborskému, Ph.D. za cenné rady a odborné vedení bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 MUNICIPALITY A JEJICH CHARAKTERISTIKA	12
1.1 STRUKTURA (TYPY A ZNAKY) OBCÍ.....	12
1.2 ORGÁNY OBCE.....	13
1.2.1 Zastupitelstvo	13
1.2.2 Rada.....	14
1.2.3 Starosta.....	14
1.2.4 Obecní úřad	15
1.3 PŮSOBNOSTI.....	15
1.4 ROZPOČTOVÝ PROCES – FINANČNÍ ŘÍZENÍ OBCE	15
1.4.1 Rozpočtový výhled.....	16
1.4.2 Rozpočet obce	16
1.4.3 Základní příjmy obce.....	16
1.4.4 Základní výdaje obce.....	17
1.4.5 Tvorba a schvalování rozpočtu	18
1.5 STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ.....	19
1.5.1 Význam a smysl strategického plánování	19
II PRAKTICKÁ ČÁST	20
2 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA MĚST	21
2.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA SROVNÁVANÝCH MĚST.....	21
2.2 OBYVATELSTVO	23
2.2.1 Základní charakteristika	23
2.3 EKONOMICKÉ UKAZATELE	24
2.3.1 Ekonomická aktivita.....	24
2.3.2 Míra nezaměstnanosti.....	24
2.3.3 Zastoupení ekonomických subjektů	26
2.3.4 Prognóza vývoje trhu práce v dalším období	27
2.4 OBČANSKÁ VYBAVENOST.....	28
2.4.1 Školy a školská zařízení	28
2.4.2 Sociální péče	29
2.4.3 Zdravotní péče.....	29
2.5 CESTOVNÍ RUCH, KULTURA, PAMÁTKY	30
2.6 DOPRAVA A DOPRAVNÍ OBSLUŽNOST.....	31
2.7 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	32
2.8 SWOT ANALÝZA KOMPAROVANÝCH MĚST	34
2.8.1 Silné stránky	34
2.8.2 Slabé stránky	36
2.8.3 Příležitosti	38

2.8.4	Hrozby	40
3	ROZVOJOVÉ KONCEPTY	42
3.1	ROZVOJOVÉ KONCEPTY MORAVSKÁ TŘEBOVÁ	42
3.1.1	Prioritní osa: Podpora sportu, kultury, cestovního ruchu.....	42
3.1.2	Prioritní osa: Město zdravé a atraktivní pro život v každém věku.....	43
3.1.3	Prioritní osa: Rozvoj ekonomického potenciálu	43
3.2	PROJEKTY MORAVSKÁ TŘEBOVÁ	44
3.3	ROZVOJOVÉ KONCEPTY LITOMYŠLE	46
3.3.1	Problémový okruh 1: Doprava, infrastruktura, životní prostředí, bydlení	46
3.3.2	Problémový okruh 2: Cestovní ruch a kultura.....	47
3.3.3	Problémový okruh 3: Lidské zdroje a volnočasové aktivity	47
3.3.4	Problémový okruh 4: Řízení a správa města	48
3.4	PROJEKTY LITOMYŠLE.....	48
3.5	ROZVOJOVÉ KONCEPTY SVITAV	49
3.5.1	Oblast č. 1 – Bydlení	50
3.5.2	Oblast č. 2 – Cestovní ruch, kultura, sport	50
3.5.3	Oblast č. 3 – Vzdělávání	51
3.5.4	Oblast č. 4 – Životní prostředí a infrastruktura	52
3.5.5	Oblast č. 5 – Bezpečnost ve městě	52
3.6	PROJEKTY SVITAV	53
3.7	ROZDÍLNOSTI A PODOBNOSTI.....	54
4	VZÁJEMNÉ POROVNÁNÍ NAPLŇOVÁNÍ STRATEGIÍ JEDNOTLIVÝCH MĚST	57
	ZÁVĚR	60
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	62
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	64
	SEZNAM OBRÁZKŮ	66
	SEZNAM TABULEK.....	67
	SEZNAM PŘÍLOH.....	68

ÚVOD

Hlavním posláním obcí jako veřejných korporací je zabezpečení rozvoje a prosperity svých samospráv. Důležitou součástí je strategické plánování, které je chápáno jako podpůrný nástroj pro efektivní řízení. Strategické plánování rozvoje obce definuje společné zájmy města, jejich obyvatel a podnikatelských subjektů. Zároveň koordinuje vynakládání veřejných prostředků vzhledem k záměrům a potřebám obce. Je to soubor postupných a konkrétních kroků, které vedou ke zlepšení sociálně ekonomického prostředí v řešeném území.

Cílem této práce bylo vytvořit charakteristiku jednotlivých měst, definovat rozvojové problémy a na základě výsledků SWOT analýzy vytyčit silné a slabé stránky, jejich příležitosti a hrozby a následně vymezit rozdílnosti a podobnosti srovnávaných měst.

První, teoretická část bakalářské práce je zaměřena na základní charakteristiku municipalit. Je zde popsána struktura obcí, rozpočtový proces a vysvětleno strategické plánování.

Druhá, praktická část popisuje socioekonomickou analýzu jednotlivých měst jako východisko pro následnou SWOT analýzu. Následuje rozbor vybraných rozvojových konceptů, stanovení strategických cílů a priorit. V práci jsou uvedeny i některé projekty, díky kterým města posílila své rozpočty a tím naplnila některé ze svých stanovených cílů a priorit.

V poslední části bakalářské práce je kapitola vzájemné porovnávání a naplňování strategie jednotlivých měst. Zde dochází k vyhodnocení, jak si jednotlivá komparovaná města vedla dle Pilíře udržitelného rozvoje a stanovených tří oblastí – hospodářského rozvoje, životního prostředí a sociální oblasti.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MUNICIPALITY A JEJICH CHARAKTERISTIKA

Obec je základní jednotkou územní samosprávy a její zřízení je upraveno zejména zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích ve znění pozdějších předpisů. Mezi důležité předpisy, podle nichž město jedná a rozhoduje, patří například zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí, zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s rozšířenou působností, zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zákon č. 563/1991 Sb., účetnictví, zákon č. 500/2004 Sb., správní řád či Sdělení č. 181/1999 Sb., Evropská charta místní samosprávy (chartu přijala Česká republika v roce 1998).

Historické hledisko ukazuje, že obec je základem každé společnosti a jejím základním posláním je péče o všestranný rozvoj svého území, o potřeby svých občanů a plněním svých úkolů chrání veřejný zájem. Obec tvoří zázemí nejen pro své občany, ale současně i pro pracující, studenty, rekreanty a turisty, kteří se na daném území vyskytují nebo zde plní své povinnosti.

Cíl, kterého chce každá obec dosáhnout, je prosperita obce, protože jen dobře fungující obec vytvoří nejen příznivé podmínky pro podnikatelské subjekty, ale také příznivé podmínky pro život svých obyvatel. Současně má obec také povinnosti, které jí ukládá zákon.

1.1 Struktura (typy a znaky) obcí

Obcí je každá jednotka osídlení, která tvoří uzavřený, oddělený útvar – základní administrativní jednotku. Dle § 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, je obec základním územním samosprávným společenstvím občanů, vymezeným hranicí území obce. Obec je také součástí kraje, který je vyšším územně samosprávným celkem. V právním vztazích vystupuje svým jménem a nese odpovědnost, která z těchto vztahů vyplývá. Je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek a vlastní rozpočet, podle kterého hospodaří.

Mezi základní znaky obce patří: území, obyvatelé a samospráva. Jednotlivé obce se od sebe odlišují jednak velikostí, počtem obyvatel, infrastrukturou či ekonomickým a ekologickým zázemím. [1]

Česká republika má tři základní druhy obcí:

- obce I. kategorie – obce
- obce II. kategorie – obce s pověřeným obecním úřadem
- obce III. kategorie – obce s rozšířenou působností.

Dále je možno rozlišit obce, města a statutární města. Za město se považuje obec, která má alespoň 3000 obyvatel, statutární města jsou určena zákonem o obcích (v současné době je jich 19). Od charakteristiky města se liší, že mohou svá území členit na obvody nebo městské části. Dále rozlišujeme hlavní město a krajské město a tzv. městys (historický titul obnoven v roce 2006). [1]

1.2 Orgány obce

Definice orgánů obce je uvedena v zákoně o obcích. Zákon vymezuje jejich pravomoci a vzájemné vztahy. Patří sem: zastupitelstvo obce, rada obce, starosta. [1]

1.2.1 Zastupitelstvo

Zájmy obyvatel obce zastupuje zastupitelstvo, které je vrcholným a demokraticky voleným orgánem. Rozhoduje zejména ve věcech, které patří do samostatné působnosti obce. V oblasti přenesené působnosti rozhoduje dle pravomocí stanovených zákonem. Počet členů zastupitelstva se stanoví podle velikosti obce a pohybuje se ve stanovených hranicích. Zastupitelstvo se schází dle potřeby, minimálně však jednou za tři měsíce. Zasedání jsou veřejná. [1]

Mezi vybrané, zákonem stanovené pravomoci zastupitelstva obce patří:

- schvalovat program rozvoje obce,
- schvalovat rozpočet obce a závěrečný účet obce,
- schvalovat územní plán obce a regulační plán a vyhlášovat jejich závazné části obecně závaznou vyhláškou,
- rozhodovat o založení nebo rušení právnických osob,
- zřizovat a rušit výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce,
- vydávat obecné závazné vyhlášky obce,
- rozhodovat o vyhlášení místního referenda

- volit z řad členů zastupitelstva obce starostu, místostarosty a další členy rady obce, atd. [1]

Zastupitelstvo obce zřizuje také výbory jako své kontrolní a iniciativní orgány. Výbory musí být minimálně tříčlenné, jejich předsedou musí být člen zastupitelstva, obec je také povinna ze zákona o obcích ustanovit finanční a kontrolní výbor. [1]

1.2.2 Rada

Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a za její výkon odpovídá zastupitelstvu obce. V oblasti přenesené působnosti přísluší radě obce rozhodovat, jen stanoví-li tak zákon. Obecní rada se skládá ze starosty, jeho zástupců a dalších radních, kteří jsou voleni obecním zastupitelstvem z řad jeho členů. Rada obce se nevolí v obcích, kde zastupitelstvo obce má méně než 15 členů. Rada se schází dle potřeby a její zasedání je neveřejné. [1]

Rada vykonává zejména:

- zabezpečuje hospodaření obce podle schváleného rozpočtu
- projednává, řeší návrhy a připomínky, které jí předloží zastupitelstvo obce nebo komise rady obce
- vydává nařízení obce
- vůči právnickým osobám a organizačním složkám zřízeným nebo založeným zastupitelstvem obce, s výjimkou obecní policie, plní úkoly zakladatele nebo zřizovatele

Rada také zřizuje komise, jako své iniciativní a kontrolní orgány a ty jí předkládají svoje náměty a stanoviska. [1]

1.2.3 Starosta

Starosta bývá zvolen z řad členů zastupitelstva obce a zastupitelstvu je také za výkon své funkce odpovědný. Obec zastupuje navenek, svolává a řídí zasedání rady a zastupitelstva, rozhoduje ve věcech samostatné působnosti obce, které mu svěřila rada. Má také oprávnění zřizovat pro výkon přenesené působnosti zvláštní orgány obce, podepisuje právní předpisy obce, plní kontrolní funkci vůči radě obce. [1]

1.2.4 Obecní úřad

V čele úřadu stojí starosta, dále místostarosta, tajemník a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. Zaměstnanci jsou začleněni do jednotlivých odborů a oddělení obecního úřadu. Tajemník obce je zaměstnanec, který je jmenován a odvoláván starostou se souhlasem ředitele krajského úřadu. Je zodpovědný za plnění úkolů obecního úřadu v samostatné i přenesené působnosti. [1]

1.3 Působnosti

Obec má právo na samosprávu, úkoly patřící do samosprávy obce plní v rozsahu stanoveném zákonem a v souladu s potřebami obce. Svěřili-li zákon obci výkon státní správy, je území obce správním obvodem. Městské obvody a městské části v územně členěných statutárních městech jsou správním obvodem, je-li jim zákonem nebo statutem svěřen výkon přenesené působnosti. [1]

Obec v samostatné působnosti ve svém územním obvodu dále pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku. [1]

Mezi další činnosti patří například schvalování programu rozvoje územního obvodu obce a jeho částí (tzv. strategický plán rozvoje obce), rozpočtu obce, zřizování trvalých a dočasných peněžních fondů, vydávání obecně závazných vyhlášek, rozpočet a hospodaření obce. [2]

Metodickou a odbornou pomoc v rámci přenesené působnosti vůči orgánům obce vykonává krajský úřad a orgány státní správy. [1]

1.4 Rozpočtový proces – finanční řízení obce

Rozpočet spolu s rozpočtovým výhledem představují důležitý nástroj pro prosazování cílů municipální politiky, a mají tak pro život obce zásadní význam. Jsou zde uvedeny priority veřejných politik – politik obcí, které jsou obsaženy v rozvojovém programu obce, v plánu investic, strategickém plánu či územním plánu obce. [2]

Rozpočtový proces obcí upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Je to podrobný finanční plán, který odráží uskutečnění vybraných cílů a běžné hospodaření územního samosprávného celku v roce, na který se sestavuje. [3]

1.4.1 Rozpočtový výhled

Rozpočtový výhled je nástroj, který slouží pro střednědobé finanční plánování hospodářského rozvoje územního samosprávného celku. Zahrnuje zejména investiční aktivity obce v souladu s jejími potřebami a možnostmi, zejména však zdroji finančního krytí. Sestavuje se na období 2 až 5 let následujících po roce, na který je sestaven roční rozpočet. [2]

Rozpočtový výhled obsahuje:

- souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích,
- o dlouhodobějších závazcích a pohledávkách,
- finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů obce.

1.4.2 Rozpočet obce

Rozpočet obce se skládá z výdajů, příjmů a ostatních peněžních operací. Zobrazuje finanční toky obce. Z účetního hlediska se sestavuje vždy jako vyrovnaný a schvaluje jej zastupitelstvo obce. [1]

Obec prostřednictvím svého rozpočtu zajišťuje činnost samosprávy jako např. oblastí týkajících se zejména místní dopravy, obecní policie, vlastní neziskové organizace, ale dále i činností, které na ni deleguje stát – např. činnosti související s oblastí školství, sociální péče či živnostenského úřadu. [1]

1.4.3 Základní příjmy obce

Je možné definovat pět skupin zdrojů příjmů územních rozpočtů: daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy, transfery a dotace, úvěry a půjčky. První čtyři kategorie tvoří

tzv. nenávratné příjmy, které jsou nejdůležitějším zdrojem financování potřeb lokálního veřejného sektoru. Návrátne příjmy je nutno za určitých sjednaných podmínek splatit.

Příjmy rozpočtu obce tvoří:

- a) příjmy z vlastního majetku a majetkových práv,
- b) příjmy z výsledků vlastní hospodářské činnosti,
- c) příjmy z hospodářské činnosti právnických osob, pokud jsou podle tohoto nebo jiného zákona příjmem obce, která organizaci zřídila nebo založila,
- d) výnosy z místních poplatků,
- e) výnosy daní nebo podíly na nich,
- f) dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů,
- g) dotace z rozpočtu kraje,
- h) přijaté peněžité dary a příspěvky,
- i) jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů obce. [2]

Jedním z nejdůležitějších zdrojů příjmů obce jsou daňové výnosy a do značné míry ovlivňují její finanční stabilitu. Podle zákona o rozpočtovém určení daní plynou do obecního rozpočtu daňové příjmy formou svěřených a sdílených daní. Svěřené daně jsou stanoveny celostátně a celý jejich výnos je příjmem do obecních rozpočtů. Výnos ze sdílených daní se přerozděluje mezi jednotlivé veřejné rozpočty. [2]

1.4.4 Základní výdaje obce

Výdaje obcí zahrnují závazky, které je obec povinna plnit ze zákona v rámci přenesené působnosti a výdaje na vlastní činnost z hlediska samostatné působnosti. Jejich rozsah ovlivňuje rozpočtové omezení ze strany příjmů a rozsah odpovědnosti i pravomoci obecní úrovně za zabezpečení veřejných statků a služeb. Výdaje obce je možno dělit podle druhového hlediska na výdaje běžné, kapitálové a ostatní financování. Kapitálové výdaje jsou určeny k financování dlouhodobých potřeb, zejména investičních projektů, které zpravidla přesahují jedno rozpočtové období a mohou obyvatelům sloužit i několik desetiletí.

Z rozpočtu obce se hradí:

- a) závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony,

- b) výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj,
- c) výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem,
- d) závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila,
- e) úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů,
- f) výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům,
- g) výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec,
- h) jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely. [2]

1.4.5 Tvorba a schvalování rozpočtu

Tvorba a následné schvalování rozpočtu je proces, který má svá pravidla. Nejdříve starosta obce předloží správci rozpočtu požadavky na příjmy a výdaje. Vychází se z rozpočtového výhledu a plánovaných úkolů pro daný rozpočtový rok a z údajů o hospodaření v předchozích letech. Správce rozpočtu na základě požadavků vytvoří návrh rozpočtu, který je v souladu s právními předpisy, vztahujícími se k rozpočtu obce. Rozpočet by měl být stanoven jako vyrovnaný. Zpracovává se v třídění podle rozpočtové skladby, dle vyhlášky č. 323/2002 Sb., v aktuálním znění. [3]

Správce rozpočtu návrh předá finančnímu výboru k posouzení. Finanční výbor se k návrhu rozpočtu vyjádří a zaujme stanovisko, které může, ale nemusí akceptovat zastupitelstvo. Poté je návrh rozpočtu zveřejněn na vývěsní desce obce po dobu 15-ti dnů před jeho projednáním na zasedání obecního zastupitelstva. Konečný návrh rozpočtu spolu s připomínkami občanů je následně předložen k projednání a schválení obecnímu zastupitelstvu. [2]

1.5 Strategické plánování

1.5.1 Význam a smysl strategického plánování

V územních jednotkách je strategické plánování obvykle iniciováno správními orgány – místní správou nebo regionální správou a často při plánování dochází k různým kolizím s prosazováním až protikladných cílů a zájmů. Je důležité spojit společné aktivity mezi zastupiteli a politickými stranami, mezi subjekty veřejného sektoru, soukromého sektoru, sdruženími, nevládními organizacemi či občanskými skupinami. Strategií se rozumí ucelený a jednotný způsob podnikání v určité oblasti, navedení správných kroků, zvolení správné realizace a směřování k předem k vytyčeným cílům. Cíle jsou přesně stanoveny, je definován jejich obsah a horizont pro jejich dílčí nebo úplné splnění. Důležitá je také kontrola plnění. Strategie obsahuje také dílčí kroky, které je nutno podniknout v daném časovém úseku, aby bylo dosaženo žádoucího výsledku. V případě neexistence koordinace jednotlivých subjektů dochází jen dílčím výsledkům, které ale netvoří celek a může také nastat situace, kdy dochází k plýtvání zdroji nebo dokonce ke střetům, které zabrání realizaci vytyčených cílů. Cílem jednotné strategie je tedy eliminovat problémy a jasně definovat cíle a poté způsob, aby bylo dosaženo efektivního výsledku.

Strategické plánování a nástroje slouží k usměrňování života ve městě, dodržení solidárnosti vůči všem obyvatelům. Dále je důležité, aby bylo vstřícné vůči potencionálním investorům, případným návštěvníkům a aby dbalo na hospodárnost a ekologii. [5]

Zaměření strategického plánu bývá zpravidla v horizontu 10-15 let, jednotlivé projekty jsou plánovány v rozmezí 3-5 let.

Důležitou součástí přípravy a realizace strategie rozvoje je zajištění dostatečných finančních zdrojů. Strategický plán rozvoje města slouží také jako podklad pro sestavování obecních rozpočtů územního plánu města. [5]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

2 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA MĚST

2.1 Základní charakteristika srovnávaných měst

Moravská Třebová

Moravská Třebová s necelými 11 000 obyvateli leží v okrese Svitavy, který je součástí Pardubického kraje. Samotné město je tvořeno pěti městskými částmi: Boršov, Město, Předměstí, Sušice a Udánky. Moravská Třebová je zároveň obcí s rozšířenou působností pro 33 obcí ve své správním obvodu, který je druhým největším v kraji, avšak s druhou nejnižší hustotou zalidnění. Základním rysem průmyslové struktury býval podíl textilního a konfekčního průmyslu. V současné době má dominantní pozici firma REHAU spol. s r.o. Moravská Třebová – výroba plastových doplňků pro automobilky. Město Moravská Třebová se rozprostírá na pokraji náhorní roviny o nadmořské výšce 350,0 m n.m. v hornaté krajině, tvoří východní část okresu Svitavy - Moravskotřebovská pahorkatina. [7]

Svitavy

Město Svitavy patří k nejstarším ve svém kraji. Svitavy mají téměř 18 000 obyvatel a tvoří kulturní a správní centrum pro spádovou oblast s 26 obcemi, v nichž žije dalších asi 13 000 obyvatel. Svitavy jsou významným průmyslovým centrem. Převládá zde textilní a strojírenský průmysl, reprezentovaný podniky SVITAP J H J, VIGONA a.s. a TOS a.s. Reprezentantem zahraničního kapitálu je tiskařský závod Westvaco spol. s r.o.

Svitavské údolí je křídovou plošinou, vklíněnou mezi Českomoravskou vrchovinu a předhůří Orlických hor z východu a severu, snižující se směrem k jihu. Nejvyšším bodem okresu je vrch Roh – 660 m n. m. na Hřebečském hřbetu. [8]

Litomyšl

Městský úřad Litomyšl vykonává na základě zvláštních zákonů přenesenou působnost pro všechny obce ve svém správním obvodu (je jich 35) – je úřadem obce s rozšířenou působností a pověřeným městským úřadem. Město Litomyšl má téměř 10 000 obyvatel. Nejvyšší zaměstnanost a ekonomickou výkonnost mají podniky průmyslové produkce. Nejdůležitější zaměstnavatel je Saint Gobain Vertex a.s. Litomyšl – výroba skleněných vláken. Město Litomyšl leží ve východních Čechách na okraji Českomoravské vrchoviny, 55 km od Hradce Králové. [9]

Moravská Třebová, Svitavy i Litomyšl jsou města s rozšířenou působností, což znamená, že na sebe přebraly část kompetencí bývalého okresního úřadu. Do jejich správních obvodů jsou přiřazeny obce základního typu a obce s pověřeným úřadem.

Obrázek 1 Obce s rozšířenou působností v Pardubickém kraji [10]

tabulka 1 - Správní obvody obcí s rozšířenou působností

Vybrané geografické údaje okresů k 1. 1. 2010						
Název NUTS	Rozloha km ²	Počet obyvatel	Počet obyvatel okresního města	Hustota osídlení obyv./km ²	Počet obcí	Statut města
Pardubický kraj	4 519	515 185		114	451	36
Moravská Třebová	417	27138		65	33	2
Svitavy	1 379	104 934	17 177	76	116	7
Litomyšl	337	26776		79	35	1

Zdroj: www.risy.cz [10]

Obce s rozšířenou působností jsou obcemi s nejširším rozsahem výkonu státní správy v přenesené působnosti. Správní obvody obcí s rozšířenou působností jsou vymezeny vyhláškou ministerstva vnitra 388/2002 Sb. výčtem obcí, které do ní spadají. Obce s rozšířenou působností vznikly 1. 1. 2003 v rámci reformy územní veřejné správy. [10]

2.2 Obyvatelstvo

2.2.1 Základní charakteristika

Srovnávaná města mají přibližně stejný počet obyvatel v porovnání s velikostí svého území. Důležitá charakteristika obyvatelstva je věková struktura, která je odrazem demografického vývoje v předchozím i následujícím období. Nepravidelnosti bývají ovlivněny politickým a ekonomickým vývojem a mají vliv na úroveň demografické reprodukce.

V Moravské Třebové v letech 2002-2006 každoročně převažoval počet vystěhovalých osob nad přistěhovanými, v roce 2004 to bylo 99 osob. Emigrace se stala jednou z hlavních příčin úbytku obyvatel města. Růst podílu obyvatel ve věku 15-64 let se zastavil a výrazně vzrostl podíl obyvatel ve věku 65 let a více (z 11,7 % v roce 2001 na 14,4% v roce 2006). Tím se index stáří, vyjadřující kolik připadá osob starších než 65 let na 100 dětí, přiblížil kritické hodnotě 100 (98,4 osob na konci roku 2006). [7]

V roce 2006, který je poslední dostupný z hlediska uzavřených statistických ukazatelů, byl pro město Litomyšl charakteristický celkový úbytek necelých 5 promile obyvatel. Ve srovnání s jinými městy v ČR můžeme považovat tento ukazatel za relativně příznivý. Z demografického hlediska dochází v posledních letech ke změnám ve věkové skladbě obyvatel města. Index stáří ke konci roku 2006 v Litomyšli byl 1,14. Obyvatelstvo v Litomyšli má tedy podobnou strukturu jako celková populace v České republice se stejnou hodnotou tohoto ukazatele. Z Litomyšle se za rok 2006 vystěhovalo skoro 300 osob, přistěhovalých bylo o 50 méně. [11]

Ve Svitavách lze z hlediska věkové struktury obyvatelstva v roce 2002 proti roku předchozímu sledovat pokračující pokles počtu obyvatel ve skupině obyvatel mladších 15 let (vliv klesajícího počtu narozených dětí), naopak růst byl zaznamenán ve skupině 65letých a starších (o 3,3 promile). Index stáří přitom ale dosahoval v roce 2002 hodnoty 87,3 (v roce 2001 85,1). U žen dosáhl v roce 2002 index stáří hodnoty 109,1, u mužů pouhých 66,6. Propastný rozdíl je způsobený nižším věkem úmrtí mužů, ale i vyšším podílem narozených chlapců. [13]

2.3 Ekonomické ukazatele

2.3.1 Ekonomická aktivita

Území okresu Svitavy – kam patří všechna srovnávaná města – Moravská Třebová, Svitavy a Litomyšl se řadí mezi nejproblémovější oblasti v České republice. Svitavsko náleží k okresům s nižší ekonomickou výkonností, hodnoty demografických charakteristik jsou ve všech směrech pod celorepublikovým průměrem, transformované zemědělství je v hlubokém útlumu. Podle dostupných údajů bývalého Ministerstva hospodářství patří Svitavsko mezi 10 okresů v České republice s nejnižší investiční aktivitou. Průmysl, zemědělství, rozvoj drobného podnikání a další sféry rozvoje regiony jsou velmi zásadně podmíněny stavem a předpokladem rozvoje technické a sociální infrastruktury. I v tomto směru lze okres Svitavy a zejména Moravskotřebovsko řadit mezi dlouhodobě mimořádně zanedbávané. [12]

Další skutečností je i zhoršování dopravní obslužnosti. Omezování spojů v železniční, ale i autobusové dopravě, zvyšování nákladů, špatná komunikace mezi dopravci a jejich zákazníky – vše patří k celospolečenským problémům, okres Svitavy nevyjímaje. [12]

Území okresu je poměrně chudé na nerostné suroviny, významné jsou však zásoby žáruvzdorných jíílů. Proto těžba a zpracování kamene a cihlářské hlíny má jen místní význam. Zemědělství v okrese Svitavy se nijak nesespecializuje, zabývá se především pěstováním obilovin a chovem hospodářských zvířat. V oblasti stavebnictví se vytvořily menší firmy, které jsou ale velmi aktivní. [12]

V minulosti byl základní znak průmyslové struktury svitavského okresu výrazně nadprůměrný podíl textilního a konfekčního průmyslu. V posledních letech se ale – dle údajů získaných z monitoringu ÚP jeho podíl pohybuje v rozmezí 5-6 % (podle počtu zaměstnanců), vyšší zastoupení mají podniky se zaměřením na kovovýrobu a zemědělství – asi po 8 %, dále obchod, pohostinství, opravy a služby – cca 14 % (opět dle počtu zaměstnanců – monitoring ÚP). [12]

2.3.2 Míra nezaměstnanosti

Míra nezaměstnanosti v okrese Svitavy byla v průběhu celého roku 2010 nejvyšší v okresech Pardubického kraje.

tabulka 2 – Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Svitavy

K datu:	Svitavy	M.Třebová	Litomyšl	Okres SY
31.12.09	13,99	17,38	10,43	12,31
31.01.10	15,41	18,75	11,48	13,55
28.02.10	15,78	18,67	11,72	13,74
31.03.10	15,49	17,87	10,89	13,22
30.04.10	14,01	15,80	9,28	11,75
31.05.10	13,21	14,28	8,52	10,89
30.06.10	13,07	13,61	8,19	10,52
31.07.10	12,88	13,73	8,46	10,59
31.08.10	12,58	13,58	8,36	10,38
30.09.10	12,35	13,59	8,06	10,14
31.10.10	12,66	14,29	7,93	10,57
30.11.10	12,70	14,83	8,32	10,91
31.12.10	14,70	17,98	9,67	12,97

Zdroj: Portál ministerstva práce a sociálních věcí. [12]

Oblastí, kde je tedy dlouhodobě nejvyšší nezaměstnanost, stále zůstává Moravskotřebovsko, míra nezaměstnanosti se zde pohybuje mezi 13,58 % (srpen) a 18,75 % (leden). Vysoká míra nezaměstnanosti byla ale i na Svitavsku, pohybovala se mezi 12,35 % (září) a 15,78 % (únor). Nejnižší míra nezaměstnanosti ve srovnávaných městech je na Litomyšlsku – 7,93 % (říjen) – 11,72 % (únor). [12]

Ve všech oblastech se projevil prudký nárůst počtu uchazečů i míry nezaměstnanosti k datu 31.2.2010. Kromě obvyklých důvodů (sezónní práce, ukončení pracovních poměrů na dobu určitou apod.), projevila se zejména novela zákona o zaměstnanosti, účinná od 1. 1. 2011 – změna výše podpory v nezaměstnanosti v závislosti na důvodu ukončení pracovního pomě-

ru a vliv výkonu nekolidujícího zaměstnání na nemožnost souběhu pobírání podpory v nezaměstnanosti. [12]

tabulka 3 Moravskotřebovsko, okr. Svitavy k poměru ČR

	Mikroregion	NUTS 4	NUTS 3	NUTS 2	NUTS 1
	M.Třebová - Jevíčko	Okres Svitavy	Kraj Pardubický	Severovýchod	Česká republika
Obyvatelstvo	27 581	104 557	505 285	1 487 189	10 220 577
v % ČR	0,27	1,00	4,94	14,54	100
v % kraje	5,47	20,69	100	x	x
Rozloha v km²	417	1 378	4 519	12 440	78 866
v % ČR	0,5	1,7	5,7	15,8	100
v % kraje	9,2	30,5	100	x	x
Hustota obyv.	67	76	113	120	130
Počet uchazečů k 31. 12. 2010	2459	7045	27359	77690	561551
Míra nezaměst. v %	17,69	12,97	9,9	9,6	9,6

Zdroj: Portál ministerstva práce a sociálních věcí [12]

2.3.3 Zastoupení ekonomických subjektů

V Moravské Třebové získala dominantní pozici stále se rozrůstající firma REHAU s.r.o. Moravská Třebová (výroba plastových výrobků pro automobilky), zahraniční vlastník (SRN), v roce 2011 se předpokládá zvýšení počtu zaměstnanců. Ke konci roku 2010 má firma 588 zaměstnanců. Dále je to Hedva a.s. Moravská Třebová – textilní průmysl, hedvábnické tkaniny a hedvábnické kusové výrobky (podšívky, kravaty). Počet zaměstnanců

postupně klesá, ke konci roku 2010 – 157 zaměstnanců. Následuje Nemocnice Moravská Třebová, kde byla zrušena lůžková péče, v provozu zůstává LDN a ambulantní péče o pacienty, k 31. 12. 2010 – 131 zaměstnanců. Mezi důležité zaměstnavatele v mikroregionu je třeba jmenovat – P-D Refractories CZ a.s., závod Březina (těžba a úprava žáruvzdorných surovin), firmy TONER s.r.o. Moravská Třebová (výroba nožířského zboží a kuchyňských doplňků, ABNER a.s. Moravská Třebová vyrábějící zařízení pro gastronomii, Plastic Parts and Technology s.r.o. (dříve Ponas s.r.o.) Linhartice. [12]

Na Svitavsku je tradičně nejsilněji zastoupen textilní průmysl – firma Svitap J.H.J. s.r.o. s 498 zaměstnanci ke konci r. 2010. Největší zaměstnavatel je ale Svitavská nemocnice a.s., která ke konci r. 2010 měla 582 zaměstnanců. Důležitá firma Fibertex a.s. – nákup nových technologií, závod v průmyslové zóně - PAPERSEK – zaměstnává 246 pracovníků. Firma Westvaco Svitavy, spol. s r.o. – činnost v oblasti polygrafie, papírenství, zahraniční majitel. Dopady ekonomické krize se zde tolik neprojeví, ke konci r. 2010 – 363 pracovníků. Dále O.S. FORTE – chráněná dílna, 113 zaměstnanců. [12]

Nejdůležitějším zaměstnavatelem v Litomyšli je Saint Gobain Vertex a.s., kde v období před krizí obrat podniku meziročně rostl, podnik byl ziskový, export, míra investic překračovala běžný průměr u podnikatelských subjektů, byly zde nadprůměrné mzdy, ale v současné době jsou i zde problémy. Počet zaměstnanců k 31. 12. 2010 byl – 573 zaměstnanců, následuje Litomyšlská nemocnice a.s., která je druhý největší zaměstnavatel na Litomyšlsku s 558 zaměstnanci. Zemědělské družstvo Dolní Újezd – má ke konci r. 2010 – 332 zaměstnanců. [12]

2.3.4 Prognóza vývoje trhu práce v dalším období

Svitavy – průmyslová zóna Paprsek.

Průmyslová zóna Paprsek se nachází v severovýchodní části města, její výměra je 40 ha, je částečně zastavena a zbývající pozemky jsou nabízeny investorům. Pozemky jsou napojeny na veškerou technickou infrastrukturu. O rozšíření průmyslové zóny se prozatím neuvažuje, dle mínění vedení města je zájem pouze o investice spojené s fotovoltaikou, které ovšem vytváří minimální počet pracovních míst, proto o tyto investice město Svitavy příliš nestojí. [12]

Moravská Třebová – průmyslová zóna Moravská Třebová, ulice Svitavská. Městská průmyslová zóna ležící na západním okraji města, má rozlohu 10 ha. Nachází se v těsné blízkosti rychlostní komunikace I/35 z Olomouce do Hradce Králové, s napojením na Prahu po dálnici D 11. Průmyslová zóna na ulici Svitavské je zcela zaplněna. [12]

Moravská Třebová – průmyslová zóna – Linhartice.

Průmyslová zóna v Linharticích, kde má sídlo i firma Rehau, má 10 ha a jmenovaná firma právě dokončila výstavbu nové výrobní haly. O rozšíření této zóny jednalo město s vlastníky pozemků, zatím bez výsledku. [12]

Litomyšl – Průmyslová zóna Benátská – Litomyšl.

V Litomyšli se průmyslová zóna Benátská nachází na okraji zastavěného území navazujícího na silnici I/35. Tato průmyslová zóna se začala budovat koncem roku 2004. Hlavní náplní zóny jsou plochy pro průmysl, sklady a technické vybavení. Jmenovaná průmyslová zóna je v současné době obsazena cca z jedné pětiny. Město Litomyšl má ve svém územním plánu vyhrazeno ještě několik ploch pro průmysl. Nespolehá však na příchod žádného velkého investora, ale upřednostňuje hlavně menší a místní podnikatele. [12]

2.4 Občanská vybavenost

2.4.1 Školy a školská zařízení

Stávající školské a předškolní zařízení v Moravské Třebové, ve Svitavách i v Litomyšli je dostačující a na dobré úrovni.

V Moravské Třebové působí 2 mateřské školy, 3 základní školy a Speciální základní škola, mateřská škola a praktická škola. Ze středních škol je třeba jmenovat Gymnázium, Integrovanou střední školu a Vojenskou střední školu Ministerstva obrany, která má ve městě dlouholetou historii. (byla založena v roce 1935). [7]

Školství v Litomyšli pokrývá potřeby města i širokého okolí. Ve městě se nachází 3 mateřské školky, 3 základní školy, dále Gymnázium a 4 odborné školy. Na území města působí také jazykové agentury – Vzdělávací a jazyková agentura Lira patří mezi největší jazykové školy v Pardubickém kraji. [11]

Ve Svitavách je 6 mateřských školek, včetně Speciální mateřské školky, 5 základních škol, Gymnázium a 3 střední odborné školy. Všechny základní školy byly zcela zmodernizovány, mají velice dobře vybavené počítačové učebny a nově vybudovaná školní sportoviště. Dalo by se tedy konstatovat, že vybavení školských zařízení je ve Svitavách dostačující. Ze středních škol je třeba jmenovat – střední zdravotnická škola, obchodní akademie a VOŠ ekonomická a střední odborné učiliště. [8]

2.4.2 Sociální péče

Sociální péči v oblasti péče o seniory v Moravské Třebové v současné době zabezpečují Sociální služby města Moravská Třebová. Sociální služby dále poskytují terénní nebo ambulantní pečovatelskou službu osobám, které mají sníženou soběstačnost. Oblastní charita Moravská Třebová provozuje denní stacionář „Domeček“ pro mentálně a zdravotně postižené občany. O sociálně slabé občany a rómskou komunitu se od roku 2000 stará organizační složka města Centrum volného času. Cílem je snížit kriminalitu a vandalismus mládeže. Pro děti a rodiče se nabízí aktivní program pro rozvoj dítěte i trávení volnočasových aktivit – Mateřské centrum Sluníčko, které v průměru navštěvuje kolem 70 rodičů. [7]

Centrum sociální pomoci města Litomyšl je poskytovatelem tří základních druhů sociálních služeb: Domov pro seniory, Domov se zvláštním režimem pro osoby trpící Alzheimerovou nemocí a Pečovatelská služba, kam patří terénní služba. Dále sociální služby v Litomyšli zajišťuje také Farní charita a Občanské sdružení Naděje, pobočka Litomyšl. Je zpracováván dokument „Komunitní plánování sociálních služeb mikroregionu Litomyšlsko“, který má zmapovat stávající systém sociálních služeb, jejich dostupnosti, nabídky a kapacity. [11]

Ve Svitavách je k dispozici Pečovatelská služba města Svitavy, která mimo jiné poskytuje i terénní a ambulantní služby. Dále zde působí Azylový dům pro matky s dětmi, Oblastní charita Svitavy, Domov na rozcestí, Sdružení zdravotně postižených a Středisko sociálních služeb Salvia. I tady je třeba říci, že sociální služby pro občany města Svitav jsou dostačující a zabezpečení potřebných je vyhovující. [8]

2.4.3 Zdravotní péče

Zdravotnické služby ve městě Moravská Třebová poskytuje především nemocnice následné péče, která nabízí ambulantní i lůžkovou pomoc v rámci celého správního obvodu. V regi-

onu dále působí nemocnice v Litomyšli a ve Svitavách. Dodávku potřebných léků a léčiv ve městě zajišťují 3 lékárny. V budově bývalé polikliniky Pardubický kraj provozuje lékařskou službu první pomoci (LSPP) pro dospělé i pro děti a nonstop RLP. Vzhledem ke špatné finanční situaci v oblasti zdravotnictví dochází k postupné redukci počtu zastoupení těchto služeb v kraji, což lze do budoucna očekávat i v případě města Moravská Třebová. V tomto případě by LSPP suplovalo spádové lůžkové zařízení provozující akutní lůžkovou péči v podobě nemocnice ve Svitavách. [7]

Zdravotní péči v Litomyšli poskytují státní a soukromé zdravotnické subjekty a zařízení. Většina lékařů, stomatologů a odborných lékařů pro děti a dospělé je privátních. Jediným lůžkovým zařízením města je Litomyšlská nemocnice a.s., zřizovatelem je Pardubický kraj. [11]

Svitavská nemocnice je od r. 2007 akciovou společností. Zabezpečuje zdravotní péči pro občany Svitavska, Moravskotřebovska a Poličska, což čítá cca 70 000 občanů.

V současné době je Svitavská nemocnice největší zaměstnavatel ve městě – ke konci roku 2010 zaměstnává 582 zaměstnanců. [14]

2.5 Cestovní ruch, kultura, památky

Město Moravská Třebová bylo roku 1956 vyhlášeno městskou památkovou rezervací vzhledem k bohaté nabídce historických památek. K významným stavbám patří historické jádro města, měšťanské domy, radnice, zámek, kostely. Moravská Třebová má vzhledem ke své geografické poloze vhodné příležitosti co se týká turistiky a cykloturistiky. Nedaleko se také nachází světoznámý hrad Bouzov z počátku 14. století. Turistům je dispozici také rekreační středisko Srnčí, Letiště ve Starém Městě, rekreační centrum Motýlek ve Svojanově s luxusně vybavenými chatami. Přímo ve městě je vybudován nový moderní aquapark. Ve městě působí také Turistické informační centrum. V jeho rámci jsou pořádány koncerty, divadelní a filmová představení, festivaly. Mezi ty nejznámější festivaly pak patří – Kejkle a kratochvíle, dále festival česko-slovenské vzájemnosti – Dny slovenské kultury nebo country festival Moravskotřebovský bramborák. [7]

Město Litomyšl je známo hlavně díky množství památek, kterými se může pochlubit. Je také rodištěm velkého českého skladatele Bedřicha Smetany – každoročně zde probíhá Mezinárodní operní festival Smetanova Litomyšl. Po Pražském jaru je to druhý nejstarší

hudební festival v České republice. Zámek v Litomyšli byl vyhlášen národní kulturní památkou a památkou UNESCO, je vlastně jednou z hlavních dominant města. Velkým magnetem pro turisty jsou i Klášterní zahrady, Smetanův dům nebo Lidový dům. Návštěvníci Litomyšle ocení nejen atraktivitu města, spoustu kulturních akcí, ale i velmi dobrou úroveň služeb – tzn. ubytovacích, veřejného stravování, služeb pro turisty a v neposlední řadě i čistotu a pořádek ve městě. Město Litomyšl má atraktivní i okolí. Jmenujme alespoň Toulavcovy Maštale, skalní přírodní výtvor vzdálený 15 km od Litomyšle, dále Košumberk – hrad na skále nad údolím Novohradky, památné místo u obce Morašice – Růžový palouček. V rámci hodnocení této turistické oblasti si Litomyšl stojí dobře a úroveň se neliší od hodnocení regionálního. [11]

Ani město Svitavy nezůstává za dvěma již jmenovanými městy co se týká památek a atraktivity prostředí pozadu. Městská památková zóna patří k nejdelším, oboustranně loubeným náměstím v České republice. Kulturu ve městě zabezpečuje Městské muzeum a galerie. Činnost muzea se soustředila z velké části na organizaci výstav, přednášek a dalších akcí. Muzeum mapuje a prezentuje historii regionu a k tomu slouží komplexní nabídka služeb jak pro badatele, tak i pro návštěvníky. Ve Svitavách se také nachází řada barokních soch, které patří k uměleckým památkám města. Nejstarší dochovalou stavbou ve Svitavách je Kostel svatého Jiljí, založený kolem roku 1167. [8]

Sport a kultura jsou odvětví, která jsou ve Svitavách výrazně dotována. Za všechny se zmíním o víceúčelovém sportovním zařízení evropské úrovně – Sportovní hala Na Střelnici. V zimě jsou v okolí Svitav upravovány běžecké tratě. Je možno zajít do krytého plaveckého bazénu, na koupaliště, na zimní stadion. [15]

2.6 Doprava a dopravní obslužnost

Moravská Třebová leží na důležité spojnicí tras I/35 Mohelnice-Hradec Králové-Jičín. Komunikace I/35 je v celkem dobré kvalitě, místní komunikace se nachází v horším technickém stavu. Dochází k velkému zatížení komunikace I/35 ať už z hlediska kamiónové dopravy, ale i stále rostoucího provozu ostatních motorových vozidel. Je plánována nová rychlostní komunikace R 35 Hradec Králové – Mohelnice a rychlostní komunikace R 43 směr Brno s křižovatkou u obce Dětřichov u Moravské Třebové, která by současnému nevyhovujícímu stavu odlehčila. Ve městě Moravská Třebová a okolí je zajišťována hromadná doprava osob vnitrostátní autobusovou a železniční dopravou. Autobusové linky provo-

zuje v naprosté většině ČSAD BUS Ústní nad Orlicí, v menší míře okolní dopravní společnosti, železniční dopravu zabezpečují České dráhy. Dá se tedy říci, že dopravní obslužnost ve zmíněném městě je dostačující. [7]

Základní komunikační skelet v Litomyšli je tvořen silnicí I/35, (průtah městem v délce cca 3 km) a silnicemi II. třídy, procházející městem ve směru severovýchod – jihozápad. Hlavním silničním spojením města s okolím je silnice I/35, která město spojuje s Libereckem a Královéhradeckem na severozápadě a na jihovýchodě navazuje na již existující rychlostní silnici R 35 v Mohelnici s centrem Olomouckého kraje. Z důvodu průchodu územím, kvůli bariérovému efektu a dalším negativním vlivům je plánována výstavba obchvatu města v rámci výstavby rychlostní komunikace R 35. Litomyšl leží na regionální trati č. 018, která napojuje město na I. železniční koridor v Chocni. Litomyšl také prochází ve směru sever-jih významná cyklotrasa, (Moravská Třebová-Opatovec-Litomyšl-Sloupnice-Chocně). Město je dále prostřednictvím autobusových linek spojeno s nejdůležitějšími městy ČR a všemi významnými městy celého Pardubického kraje. Je zde také provozována městská hromadná doprava. [11]

Město Svitavy má výhodnou polohu na křižovatce silnic I/43 a I/34, které vytváří důležitou spojnici Polska s Rakouskem a směrem východ-západ. Kladem je také dobudovaná komunikace v průmyslové zóně a možnost napojení na budoucí trasu obchvatu města a R 35. Svitavy jsou také významnou železniční křižovatkou. Na druhou stranu, je řešení obchvatu města, které je velmi zatíženo automobilovou dopravou zatím pouze ve fázi územního řízení. Další velmi nepříjemná situace je velká vzdálenost vlakového a autobusového nádraží. Ve Svitavách není provozována městská hromadná doprava. Důležité je také zmínit, že Svitavy sice leží v průsečíku dálkových cyklotras, ale síť samostatných cyklostezek a stezek pro rekreační účely ve městě neexistuje. [8]

2.7 Životní prostředí

Životní prostředí katastrálního území města Moravská Třebová je ovlivněno silným osídlením a vysokou intenzitou zemědělské výroby v okolí. Znečištění ovzduší emisemi a imisemi je relativně nízké, kromě oblastí v okolí strategických křižovatek a hlavních dopravních tahů městem. Území města je tvořeno dle údajů ČSÚ 4 205 ha půdy, která je z poloviny především zemědělskou půdou (50 % celého území). S růstem intenzity osídlování krajiny a záběru lesních porostů postupně dochází ke snižování druhové pestrosti a trvalému

vymizení řady původních druhů rostlin a živočichů. V okolí města se vyskytuje několik chráněných druhů zvířat a rostlin jako je např. bobr evropský, čáp černý nebo vstavače, střevíčník či modřenec. Jako významnějšího znečišťovatele ovzduší v Moravské Třebové je možné označit provozovnu chovu drůbeže, nožířský průmysl a výrobu a barvení látek. Do vzdálenosti 10 km od města se nachází 4 zvláště chráněná území v podobě přírodní rezervace (Rohová a Dlouholoučské stráně) a přírodní památky Hradisko a Pod skálou. Velmi dobrá kvalita životního prostředí města je dána i zavedením vhodného systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů a systému nakládání se stavebním odpadem. Na území města i v okolních obcích zajišťují nakládání s odpady Technické služby v Moravská Třebová spol. s r.o.. [7]

V okolí Litomyšle se nachází chráněné území – jde o přírodní památku Nedošínský háj. Chráněné území poskytuje také velké ornitologické zázemí. Velkým problémem životního prostředí je ale pravděpodobně znečištění ovzduší částicemi PM10 v okolí silnice I/35. Veřejná zeleň tvoří základní článek stability a kvality života obyvatel ve městě. Zeleň má i ochrannou funkci při usměrňování dopadů na životní prostředí (hluk z dopravy, prašnost, vysoké teploty, zvyšování vlhkosti). V Litomyšli se nachází několik parků s rozličnou zelení, největší je pak zámecká zahrada, kde se plánuje její obnova do původního stavu. Pozitivně funguje vegetační stěna, která lemují silniční průtah městem. V současné době se na území města nenacházejí žádné významné staré ekologické zátěže. Probíhá však monitoring uzavřené skládky odpadů v katastru obce Kornice, které slouží jako překladiště odpadů. K zabránění odtoku znečištěných vod z okolí skládky do potoka, bylo navrženo vybudování čistírny odpadních vod. V oblasti produkce a nakládání s odpady ve městě Litomyšl nejsou patrné žádné závažné problémy. Svoz komunálního odpadu produkovaných občany je zajišťován společností LIKO Svitavy a.s., jehož je město vlivným akcionářem. [11]

V okolí města Svitav se také nachází významné přírodní zdroje – jako jsou lesy, půdy, bohaté zdroje podzemních vod bez vysokých ekologických zátěží. Ve Svitavách se zabývají zlepšením kvality vody ve vodních tocích a snahou zajistit snížení znečištění vodních toků. Kapacita vodovodní sítě je dostatečná, nevyhovuje však technický stav. ČOV leží v katastru obce Hradec nad Svitavou. Výrazně zhoršená letní kvalita vody ve vodních nádržích signalizuje znečištění v době povodní, jež pochází převážně ze zemědělství, osídlení, současného průmyslu a služeb. Velkou hrozbou jsou i nově vznikající skládky odpadu. Kvalitu životního prostředí ohrožuje i narůstající neusměrňovaná individuální automobilo-

vá doprava. Ve Svitavách si dali za úkol dbát na zajištění ochrany kvalitního půdního fondu pro udržitelný rozvoj krajiny. Do budoucna se město bude muset zaměřit na narušené životní prostředí v průmyslových a urbanizovaných oblastech s vyšší koncentrací průmyslu. Komplexní služby v nakládání s odpady na území okresu Svitavy zajišťuje LIKO SVITAVY a. s.. V rámci těchto služeb zajišťují svoz komunálního odpadu, sběr nebezpečných odpadů, pronájem kontejnerů apod. [8]

2.8 SWOT analýza komparovaných měst

SWOT analýza je metoda, která se používá ke zjištění a porovnání rozvojových šancí a problémů u jednotlivých měst a obcí. Podstatou této metody je odhalení a současně vzájemné porovnání vnitřních silných a slabých stránek zkoumaného objektu, možností a hrozeb, které na něj působí zvenčí. Samotný smysl SWOT analýzy spočívá v akceptování silných stránek a odstraňování (nebo alespoň omezování) stránek slabých, čímž se zvyšuje pravděpodobnost budoucí realizace příhodných možností a naopak se omezuje dopad takto pojmenovaných hrozeb. Úkol SWOT analýzy je tedy následující: analyzovat současnou a očekávanou budoucí situaci, určit směr rozvoje a najít prostředky pro dosažení stanoveného poslání či cíle. [6]

Jednotlivé body jsou stanoveny z pohledu občana, tedy mého pohledu.

2.8.1 Silné stránky

MORAVSKÁ TŘEBOVÁ

- unikátní renesanční zámek po rekonstrukci
- bohatá nabídka sportovního vyžití
- vysoká četnost malých a středních firem s možností rozvoje
- existence průmyslové zóny ve městě
- vstup zahraničních podnikatelů
- odlehčení centra od tranzitní automobilové dopravy obchvatem
- dobré autobusové spojení s okresním městem
- zapojení do projektu Zdravé město

- hustá síť lékáren, pohotovostní služba
- výjezdová skupina RLP
- dostatek podzemních zdrojů pitné vody
- funkční systém třídění odpadů
- volná kapacita ČOV

LITOMYŠL

- napojení města na druhý hlavní silniční tah ČR ve směru západ-východ
- dobrá dopravní obsluha města autobusovou dopravou včetně linky MHD
- příprava a realizace bezbariérových pěších tras
- zavedený systém sběru odpadů
- napojení města na stávající cyklistické trasy a existující linky cyklobusů
- významné historické památky na území města
- turisticky atraktivní město
- pořádání významných kulturních akcí
- nízká nezaměstnanosti
- pracovní příležitosti v cestovním ruchu
- dostupnost zdravotnické péče
- stabilní struktura zaměstnavatelů

SVITAVY

- rozsáhlá bytová výstavba
- vybudovaná průmyslová zóna Paprsek
- dostupná pracovní síla
- výstavba multifunkčního, vzdělávacího centra Fabrika
- městská památková zóna

- vyznačené naučné stezky
- schválená a rozpracovaná územně plánovací dokumentace
- dostatečná kapacita školských zařízení
- dostatek sportovišť, sportovní hala
- území, kde životní prostředí není ekologicky zatíženo
- významná železniční křižovatka
- výhodná poloha na křižovatce silnice I/43 a I/34
- profesionální zdatnost pracovníků sociálního odboru
- přiměřená síť služeb sociální péče
- centrální rozvod tepla
- lesy v majetku města
- třídění odpadů

2.8.2 Slabé stránky

MORAVSKÁ TŘEBOVÁ

- nedostatečná vlastní propagace ubytovacích a stravovacích zařízení
- chybí cyklostezky
- kvalitní sportoviště pouze u jedné základní školy
- špatný technický stav budov školských zařízení
- vysoký počet žadatelů o příspěvek na péči
- vysoký nárůst kriminality mladistvých
- chybí projektový manažer pro oblast sociálních služeb
- stárnoucí technické vybavení zdravotnických zařízení
- stárnoucí lékařská populace (generační problém, průměrný věk lékařů 54 let – k 1.1.2008)

- podprůměrné mzdy zaměstnanců na lokálním trhu
- nízká kupní síla obyvatelstva
- vysoké procento dlouhodobě nezaměstnaných
- nedostatek parkovacích míst ve městě
- špatné autobusové spojení s krajským městem Pardubice
- špatný technický stav místních komunikací
- absence plynofikace přilehlých částí města (Boršov, Udánky)
- chybějící protipovodňová ochrana města – Třebůvka, Kunčinský a Udánský potok

LITOMYŠL

- negativní vliv dopravy na stávajícím průtahu silnice I/35 (hluk, exhalace, nehodovost)
- zastaralý územní plán
- zastaralé kino
- špatná dostupnost hromadnou dopravou
- kapacita a kvalita služeb pro návštěvníky
- slabé jazykové vzdělání učitelů
- chybí kvalitní koncepce sportu
- nedostatek chráněných dílen
- poloha mimo hlavní železniční tratě
- nedostatek vlastních finančních prostředků
- slabá vybavenost městských hřišť

SVITAVY

- nedostatek větších zaměstnavatelů v průmyslu

- chybí napojení na dálniční síť a rychlostní komunikace
- nižší koupěschopnost obyvatelstva
- nedostatek ubytovacích kapacit
- vysoká nezaměstnanost
- nedostatečná propagace oblasti
- odliv vzdělaných lidí do ekonomicky silnějších oblastí
- chybí cyklostezky
- kvalifikovanost výuky cizích jazyků
- opotřebovanost budov, základních i mateřských škol
- narušené životní prostředí v průmyslových a urbanizovaných oblastech s vyšší koncentrací průmyslu

2.8.3 Příležitosti

MORASKÁ TŘEBOVÁ

- privatizace městských bytů
- zkvalitnění dopravní obslužnosti
- vytvoření podnikatelského inkubátoru pro podporu rozvoje výzkumu a inovací
- výstavba nových cyklostezek a vytvoření sítě cyklotras
- účast na regionálních, národních i nadnárodních veletrzích
- rozšíření stravovacích a ubytovacích služeb pro náročnou klientelu
- navázání spolupráce města s ostatními obcemi v regionu v oblasti sociálních služeb
- vytvoření podmínek pro stabilizaci lékařů – bytová politika
- pravidelná aktualizace webové stránky zdravotnictví
- vysoký počet uchazečů o práci
- využití evropských dotací na rekvalifikaci pracovních sil

- navázání čtyřproudové rychlostní silnice R35 ve směru na Hradec Králové

LITOMYŠL

- předpoklad vybudování přeložky silničního tahu
- rekonstrukce vodovodních řádů
- připravovaná výstavba rychlostní komunikace
- rozšíření nabídky turistických atraktivit
- výstavba golfového hřiště
- vytvoření kvalitních školských vzdělávacích programů
- vyšší zapojení veřejnosti do rozhodovacích procesů
- rozvoj podnikatelských subjektů
- nové možnosti zdroje financování
- další sportovní a kulturní zařízení pro občany

SVITAVY

- výstavba domova důchodců
- poptávka po ubytovacích službách
- výstavba rychlostní komunikace
- nižší cenová hladina služeb v cestovním ruchu
- uplatňování nových vzdělávacích programů ve výuce
- široká nabídka studijních a učebních oborů ve městě
- rozvoj průmyslové zóny
- vyšší úroveň využití podpůrných programů pro podporu zemědělství a lesnictví
- vybudování placeného parkoviště s příslušenstvím pro kamiony
- vybudování parkovacího domu

- spojit zahrádkářské kolonie sítí cyklostezek
- zefektivnit a zkvalitnit poskytování sociálních služeb

2.8.4 Hrozby

MORAVSKÁ TŘEBOVÁ

- nedostatek financí na realizaci záměrů
- odchod mladých vzdělaných lidí
- špatně připravené rozvojové projekty = nezískání dotace
- zrušení Gymnázia Moravská Třebová z důvodu jeho nízké naplněnosti
- problémy s financováním základního školství
- stárnoucí populace lékařů – generační výměna
- nepříznivý vývoj demografické struktury obyvatelstva
- zhoršení ekonomické situace velkých zaměstnavatelů
- vysoká míra nezaměstnanosti
- útlum podnikatelských aktivit v důsledku nedostatku pracovních sil s požadovanou kvalifikací
- přetížení centra města s narůstající dopravou
- rostoucí vytíženost obchvatu města povede k jeho zahlcení
- výskyt černých skládek
- zhoršování kvality ovzduší s narůstající dopravou přes město
- lokální záplavy

LITOMYŠL

- brždění výstavby rychlostní komunikace
- v oblasti cestovního ruchu nepříliš velký zájem podnikatelů o návštěvníky

- závislost na turistice a cestovním ruchu
- nárůst kriminality
- populační stárnutí obyvatelstva
- migrace obyvatel za prací, zejména vysokoškoláci
- poměrně málo mladých lidí volených do zastupitelstva
- nedostatek vlastních finančních prostředků na realizaci projektů
- nárůst obyvatel s kombinovaným postižením

SVITAVY

- v případě příchodu většího investora – nedostatek kvalifikovaných pracovních sil
- zvyšování automobilové dopravy – průjezd městem – ohrožení kvality životního prostředí
- nezájem podnikatelů o rozšiřování a zkvalitňování nabídky služeb
- odliv investorů v oblasti cestovního ruchu – hlavně do Litomyšle, Moravské Třebové a do Poličky
- konkurenční boj o žáky
- špatný stav školních budov – nedostatek financí
- pokles zemědělské výroby – vede k devastaci krajiny
- zpomalení výstavby dálnic a rychlostních komunikací v ČR směrem na Svitavy
- ztráta turistického ruchu vybudováním obchvatu
- vysoká míra nezaměstnanosti
- nedostatečná kapacita stávajících azylových domů
- scházení se problémových lidí – zvýšení kriminality a vandalismu
- rozvoj nevhodných ekonomických aktivit majících vliv na životní prostředí

3 ROZVOJOVÉ KONCEPTY

3.1 Rozvojové koncepty Moravská Třebová

Moravská Třebová patří k městům, která dlouhodobě využívají strategické plánování k systematickému řízení města a zvyšování kvality života svých občanů. Strategický plán je tvořen několika logicky navazujícími komponenty. Klíčovým prvkem Strategického plánu je Akční plán, který konkretizuje prioritní oblasti rozvoje města v horizontu třinácti let. Účelem Akčního plánu je rozvíjení přírodních, kulturních, společenských a ekonomických předností a využití příležitostí, které město nabízí za účelem zlepšování kvality celkových podmínek místních obyvatel, návštěvníků města, občanských iniciativ a podnikatelských subjektů. Důležitým zdrojem dat bylo veřejné projednání uskutečněné v únoru 2008, jehož smyslem bylo seznámit se s prioritami občanů ve věci zlepšení kvality života ve městě a nalézt vhodné možnosti realizace potřeb a přání. [16]

K dosažení strategické vize města Moravská Třebová byly stanoveny tři hlavní cíle:

1. Město lákající k návštěvě, sportu a relaxaci,
2. Město zdravé a atraktivní pro život v každém věku,
3. Město plně rozvíjející svůj ekonomický potenciál.

Tyto hlavní body byly definovány na základě zvážení výsledků SWOT analýz a provedení výzkumu mezi zájmovou skupinou podnikatelů a veřejností. Do úvahy byly také brány priority prvotního strategického plánu z roku 2002. [16]

3.1.1 Prioritní osa: Podpora sportu, kultury, cestovního ruchu

Strategická vize: podpora různorodé organizované i neorganizované nabídky pro aktivní trávení volného času spolu s hledáním i netradičních přístupů pro zpestření a propagaci historických, přírodních i kulturních krás a zajímavostí města pro občany i návštěvníky města. [16]

Dlouhodobé záměry :

- rozšíření a zkvalitnění nabídky volnočasových aktivit
- podpora bezmotorové dopravy

- obnova kulturních a architektonických památek města
- propagace a informační značení města

3.1.2 Prioritní osa: Město zdravé a atraktivní pro život v každém věku

Prioritou města je zajištění dostupného bydlení pro všechny věkové i sociální skupiny obyvatelstva. Při územním plánování byly vyčleněny lokality pro výstavbu rodinných domů, které budou napojeny na městské sítě. Je také plánován prodej bytových jednotek ve vlastnictví města. Jedním z atributů příjemného prostředí pro život je také pocit bezpečí a dostupné a kvalitní veřejné služby. Předpokladem funkčního města je také efektivní a výkonná územní samospráva s jasnou vizí a otevřeným přístupem pro své občany. [16]

Dlouhodobé záměry:

- zpestření nabídky bytové výstavby
- obnova veřejného prostranství a zeleně
- snižování sociálně patologických jevů, prevence kriminality
- obnova a rekonstrukce vzdělávací infrastruktury

3.1.3 Prioritní osa: Rozvoj ekonomického potenciálu

Podnikatelské subjekty působící v Moravské Třebové jsou hlavním motorem nejenom ekonomického ale i společensko-kulturního rozvoje města. Město je připraveno podporovat inovaci a rozvoj nových technologií prostřednictvím podnikatelského inkubátoru. Pro úspěšné podnikání je důležitá kvalitní infrastruktura a zázemí. [16]

Dlouhodobé záměry:

- tvorba vhodných podmínek pro rozvoj podnikání
- rozšiřování inženýrských sítí
- zlepšení dopravní obslužnosti
- trvalé zlepšování životního prostředí [16]

3.2 Projekty Moravská Třebová

Zdravé město a místní Agenda 21

Projekt Zdravé město je mezinárodním projektem OSN – Světové zdravotní organizace.

V Moravské Třebové je původní Plán zdraví a kvality života vytvořený ve spolupráci s obyvateli od roku 2008 součástí Strategického plánu rozvoje města. Odborným konzultantem a tvůrcem metodiky pro správný postup v podmínkách České republiky je asociace Národní síť zdravých měst ČR, jejímž členem Moravská Třebová je od roku 1997. Realizace projektu je zajištěna zejména aktivitami a spoluprací s místními partnerskými organizacemi a to zejména neziskového charakteru. Součástí projektu Zdravé město je proces místní Agenda 21, která je řízena Pracovní skupinou při Radě vlády pro udržitelný rozvoj. V roce 2008 město za místní Agendu 21 získalo Cenu ministerstva vnitra ČR. V roce 2011 je možné získat finanční příspěvek v rámci projektu Zdravé město a MA 21. [17]

Cesta od renesance k baroku

Celkové náklady: 53 352 818 Kč,

z toho dotace: 92,5 % ROP NUTS II severovýchod

vlastní zdroje: 7,5 %

Obsahem toho projektu je vybudování nové turistické trasy – historicko naučné stezky, obnova významných objektů na této stezce a v neposlední řadě i marketingové aktivity, které se vztahují k nově vybudované nebo revitalizované infrastruktuře České republiky. Součástí projektu je revitalizace 7 památkově chráněných objektů na nové stezce, délka stezky bude cca 1,4 km. Počítá se s tím, že projekt bude využíván širokou veřejností.

Cílem projektu tedy je – zajištění lepší dostupnosti atraktivit cestovního ruchu, zejména k lepší dostupnosti památek (v současné době k nim nevede žádná cesta nebo značně prašná a těžko přístupná) a dále revitalizace kulturně-historických památek, které mají úzkou vazbu na rozvoj cestovního ruchu v regionu. Patří sem: zámek, Lapidárium na Křížovém vrchu, sousoší Kalvárie, Schody mrtvých vedoucí na Křížový vrch a další. V rámci projektu dojde k revitalizaci zámeckých zahrad a tyto prostory budou šetrně využity pro cestovní ruch. [18]

Odkanalizování Udánek, Sušic a Boršova a modernizace ČOV

Celkové náklady: 255 000 000 Kč

z toho dotace: 75 % EU a SFŽP

vlastní zdroje: 25 %

Tento projekt řeší dostavbu kanalizačního systému v Moravské Třebové – v místních částech v Sušicích, Udánkách, Boršově a také v Anenském údolí. Zde bude vybudována splašková kanalizace o celkové délce 18 725 m společně s veřejnou částí kanalizačních přípojek o celkové délce 5 126 m. Kanalizace bude vybudována v uvedených místních částech a napojena na stávající kanalizační síť Moraské Třebové, kterou budou odpadní vody odvedeny do ČOV. Hlavním cílem projektu je zajištění čištění odpadních vod a vytvoření podmínek pro zlepšení jakosti povrchových vod. [18]

V. etapa revitalizace sídliště Západní

Celkové náklady: 7 200 000 Kč

V. etapa regenerace je završením pět let trvajícího projektu, jehož hlavním cílem bylo zlepšit úroveň veřejných prostranství, bezpečnost dopravy na celém sídlišti Západní. První čtyři etapy stály celkem 19 787 000 Kč, výše dotací činila 12 879 000 Kč.

Revitalizace řeší vybudování malých dětských hřišť a rekonstrukci plochy sportovního hřiště. Plánováno je i zrekonstruování ploch původního prostředního antukového hřiště. [18]

Modernizace mateřské školy Jiráskova

Celkové náklady: 19 848 000 Kč včetně DPH

Technický stav budov školy MŠ Jiráskova byl občany v roce 2010 označen jako jeden z největších problémů města. Bylo přihlédnuto ke stáří budov a v roce 2011 proběhne realizace tohoto projektu. Zásah do objektu bude značný, školka byla postavena v šedesátých letech a rekonstrukce je tedy nevyhnutelná. Modernizovaný objekt bude odpovídat všem potřebným standardům. [18]

3.3 Rozvojové koncepty Litomyšle

Globální cíl rozvoje města – vytvořit z Litomyšle moderní město, které bude dále posilovat a rozvíjet svou významnou pozici v rámci národního i mezinárodního cestovního ruchu a poskytne vysoký standart služeb svým občanům i návštěvníkům. Dlouhodobý rozvoj města se opírá o čtyři základní pilíře:

1. funkční dopravní a technickou infrastrukturu, kvalitní bydlení, dobré životní prostředí
2. udržitelný rozvoj cestovního ruchu a kultury
3. příznivé prostředí pro lidské zdroje
4. kvalitní řízení a správu města

Tyto pilíře byly vytyčeny jako pořádací princip prací na Strategii a její základní problémové okruhy. [11]

3.3.1 Problémový okruh 1: Doprava, infrastruktura, životní prostředí, bydlení

Specifickým cílem pro tuto oblast se jeví vybudování obchvatu města s jeho napojením na vnitřní dopravní síť, dále vytvoření kvalitního životního prostředí pro obyvatele a návštěvníky, zřízením záchytných parkovišť.

Zkvalitnění dopravní infrastruktury

Pro město je důležité koncepční plánování v oblasti dopravy – vypracování dopravně urbanistické koncepce, dále dopravní zklidnění centra města v souvislosti s budováním záchytných parkovišť, vybudováním městské sítě cyklistických tras, budováním bezbariérových bezpečných pěších tahů a v neposlední řadě důležitá i aktivní vnější dopravní politika města. [11]

Modernizace technické infrastruktury

Mezi hlavní priority bude určitě patřit modernizace systému protipovodňové ochrany, modernizace zdrojů pitné vody a vodovodního řádu, zkvalitnění a rozšíření kanalizačního systému ve všech městských částech. [11]

Zlepšení životního prostředí

Specifickým cílem této priority je bezesporu podpora výstavby všech forem sociálního bydlení, dále podpora investorů v oblasti bydlení, podpora investic v infrastruktuře pro bydlení a v neposlední řadě i nové plochy pro bydlení v okrajových částech města. [11]

3.3.2 Problémový okruh 2: Cestovní ruch a kultura

Cestovní ruch je pro město Litomyšl jedním ze základních stavebních kamenů.

Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu

Klíčovým bodem bude zpracování strategické studie cestovního ruchu. Důležité bude také zkvalitnit stávající poskytované služby v cestovním ruchu, dále marketingová komunikace s cílovými skupinami a také vzdělávání zaměstnanců v oblasti cestovního ruchu a kultury. [11]

Péče o kulturu

Hlavním cílem u tohoto bodu si město Litomyšl klade zejména – udržet vysokou laťku kvality a četnost pořádaných akcí. Mezi nejdůležitější patří podpora festivalu Smetanova Litomyšl a to jak finanční, tak i organizační. Dále podpora uměleckých skupin a ostatních kulturních spolků. [11]

3.3.3 Problémový okruh 3: Lidské zdroje a volnočasové aktivity

Všechny strategické cíle a aktivity by měly směřovat k vytvoření takových životních podmínek občanů ve městě, aby se jim ve městě dobře a spokojeně žilo. Nabídka sportovních a volnočasových aktivit je ve městě velmi pestrá. Plánuje se navržení koncepce sportu a rozvoj sportovní infrastruktury. V oblasti sociální a zdravotní péče bude strategický plán reagovat na nedostatečnou kapacitu lůžek v pobytových službách, také na absenci chráněných dílen. [11]

Rozvoj vzdělanosti obyvatelstva

Cílem této priority je využít vzdělávacích zařízení města k rozvoji celoživotního vzdělávání občanů, jejich uplatnění na trhu práce.

Rozvoj volnočasových aktivit a sportu

Mezi priority v této oblasti patří modernizace a rozvoj infrastruktury pro volnočasové aktivity – modernizace sportovišť, hřišť, krytý bazén apod.

Rozvoj sociální a zdravotní infrastruktury

Rozšíření kapacity sociálních zařízení a udržení stávající kapacity zdravotnických zařízení. Důležité je také vytváření a zlepšování životních podmínek pro zdravotně postižené a znevýhodněné občany – bezbariérovost.

Rozvoj sociálních služeb a prevence kriminality

Sem patří prevence kriminality a péče o rodiny s dětmi. [11]

3.3.4 Problémový okruh 4: Řízení a správa města

Specifickým cílem této priority je zefektivnění systému finančního řízení, což znamená hledat nové zdroje financování, zvýšení efektivity výkonu státní správy a samosprávy.

Důležitý bude dohled nad tvorbou koncepčních dokumentů a realizace komunikační strategie se zapojením veřejnosti do rozhodovacích procesů. [11]

3.4 Projekty Litomyšle

Celková finanční hodnota všech projektů v období 2008 – 2015 činí 1,7 mld. Kč. Z toho bylo v letech 2008 - 2010 hrazeno z městského rozpočtu celkem 180,919 mil. Kč.

Cyklostezkami krajem Smetany a Martinů

Celkové náklady: 40 000 000,- Kč

Zdroj financování: ROP, město Litomyšl

Cílem projektu je vybudovat cyklostezky mezi Litomyšlí, obcí Budislaví a oblastí, která je sdružena do Mikroregionu Toulavcovy maštale. Tento region se řadí v návštěvnosti na přední místa v Pardubickém kraji. V plánu je vybudovat cca 20 km cyklostezek. [11]

Doplnění a rekonstrukce kanalizačních sítí a intenzifikace ČOV

Celkové náklady: 192 000 000,- Kč

Zdroje financování: OP ŽP, rozpočet města max. 25 %

Jedná se o rozšíření kanalizačních sítí Nedošín, Lány, Vlkov, Mařákova ul., dále rekonstrukce stávajících sítí bezvýkopovými technologiemi a intenzifikace MČOV za účelem plnění emisních limitů. [11]

Obnova městského lesoparku Školky v Litomyšli

Celkové náklady: 14 000 000,- Kč

Zdroje financování: OP Životního prostředí EU, rozpočet města

Území bude využito pro různé dětské aktivity, pro aktivní i pasivní odpočinek všech generací a povýšení stávající vegetace na společenstva charakteristická pro nacházející se biotopy. Cílem je vytvořit tak park městského významu s osobitým a silným vnitřním nábojem a s funkcí naučnou a poznávací. Lesopark bude využit pro obyvatele města, školy, turisty. [11]

Revitalizace zámeckého návrší

Celkové náklady: 450 000 000,- Kč

Zdroje financování: Integrovaný operační program 100 %

Hlavním cílem tohoto projektu je zefektivnit stávající a vytvořit nové kulturní služby, využít kulturní dědictví a aktivovat moderní kulturní služby s vyšší přidanou hodnotou. Plávaná skladba funkcí zámeckého návrší do budoucna: hudební festivaly, koncerty, historické divadlo, vzdělávání dětí i dospělých, studijní pobyty, konference, reprezentační akce, krátkodobé a střednědobé ubytování včetně občerstvení a stravování, organizační a informační služby. Multifunkční využití areálu má přilákat různorodou škálu návštěvníků, podpořit vzájemnou stimulaci aktivit a flexibilitu jejich struktur. [11]

3.5 Rozvojové koncepty Svitav

Strategické plánování je systematický způsob, jak efektivně organizovat skokové změny. Pomáhá jasně si uvědomit slabiny i přednosti města, udává žádoucí směr vývoje a soustře-

dňuje veškeré úsilí a zdroje na řešení klíčových problémů. Při zpracování strategického dokumentu byla vyhodnocena důležitost jednotlivých strategických oblastí a v kontextu s možnostmi rozpočtu města si představitelé vytyčili priority dalšího postupu realizace strategického plánu. [8]

3.5.1 Oblast č. 1 – Bydlení

Tato oblast je ovlivňována mnoha vnějšími faktory. Mezi hlavní patří demografické faktory, hlavně přírůstek počtu domácností. Je to možné posoudit ze stále se zvyšujícího se počtu domů a bytů ve městě. Dalším důležitým faktorem je změna věkových skupin, zvyšuje se podíl starších lidí prodlužováním věku i dřívějším osamostatňováním mladých lidí.

V případě nové bytové výstavby bude potřeba uvažovat o spolupráci města se specializovanými developerskými firmami. Ze sociálního hlediska bude třeba také výstavba bytů podporujících samostatné bydlení občanů se zdravotním postižením. Dále se jeví nutnost výstavby domova důchodců. [8]

3.5.2 Oblast č. 2 – Cestovní ruch, kultura, sport

Město Svitavy nemůže v současné době nabídnout turistům a ostatním návštěvníkům takové atrakce jako jsou hrady, zámky či jiné architektonické a urbanistické skvosty. A proto taky Svitavy nepatří k nejvyhledávanějším turistickým cílům, což se odráží v nízkém počtu ubytovacích kapacit ve městě. Město Svitavy se ale může pochlubit širokou škálou volnočasových zařízení a sportovišť. Z tohoto důvodu by se město mělo orientovat spíše na tuto formu turistiky. Důležité bude vytvořit integrovaný informační systém, který by přesahoval i přes Českomoravské pomezí a nabízel možnosti vyžití pro turisty. V oblasti památek by bylo třeba modernizovat a rozšířit expozici v muzeu Oskara Schindlera. Nezanedbatelná aktivita by byla i vytvoření nabídky kulturních akcí pro letní sezonu. [8]

Město Svitavy má širokou škálu sportovišť a volnočasových zařízení, z větší části jsou však zastaralá a budou potřebovat modernizaci. Důležitým úkolem bude tedy vytvořit nabídku sportovišť, včetně vhodného ubytování zejména pro mimosvitavské sportovní oddíly a kluby. Samozřejmostí je i doplnit stávající sportoviště o rekreační a relaxační prvky, které by sloužily aktivní turistice i místním obyvatelům. [8]

3.5.3 Oblast č. 3 – Vzdělávání

Ve sféře „tvrdých projektů“ se jedná hlavně o zlepšení stavu školních budov a ekologizace provozu. Součástí zlepšení by měla být změna topného systému. Předpokládaný růst cen energií bude mít podstatný dopad na úspory v rozpočtu města. Je to investice do budoucích úspor. Velký problém je také absence jakéhokoliv mobiliáře zahrad ve všech mateřských školách. [8]

Ve sféře „měkkých projektů“ – sem patří prohlubování spolupráce základních, středních i mateřských škol ve městě ve všech oblastech – počínaje vzdělávacími programy, nabídkou volnočasových aktivit i další rozvojem služeb – např. dalším vzděláváním pedagogů, veřejnosti, atd. [8]

Projekt 2007 – vzdělávání-náměty záměrů, opatření a akcí – tento přehled uvádí programy, kde bude možno vypracovat projekty s možností financování z veřejných zdrojů (EU) v období 2007 – 2013.

Operační program – Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Prioritní osa č. 1. Počáteční vzdělávání

- zvyšování kvality ve vzdělávání
- rovné příležitosti dětí, žáků, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení

Prioritní osa č. 2 – Terciální vzdělávání, výzkum a vývoj

- lidské zdroje ve výzkumu a vývoji
- partnerství a sítě

Operační program životní prostředí

- zateplení základní školy a mateřské školy ve Svitavách

Regionální operační program NUTS II severovýchod

Projekt regenerace školního hřiště

SEMAFOR – Na křižovatce smyslů a tvořivosti [8]

3.5.4 Oblast č. 4 – Životní prostředí a infrastruktura

Globální cíl – ochrana a zlepšování životního prostředí jako základního principu udržitelného rozvoje ve městě.

- Opatření proti povodním, obnova přirozeného stavu malých vodních toků

Zlepšení kvality vody ve vodních tocích, zajištění snížení maximálního znečištění, vytvoření podmínek pro zachycení vody v krajině, naplňovat evropskou směrnici prosazující možnost zdravotně nezávadného koupání ve volné přírodě (vodní toky, nádrže). Důležitá podpora projektů revitalizace říčních systémů, podpora činností vedoucích ke zlepšení kvality podzemních vod, vodních toků a ploch.

- Obnova a rozvoj infrastruktury v oblasti zásobování pitnou vodou a odvádění a čištění odpadních vod.

V roce 2006 bylo zásobeno z vodovodů téměř 100 % obyvatel. ČOV leží v katastru obce Hradec nad Svitavou. Cíl opatření: zajištění kvalitní pitné vody, zlepšení technického stavu vodovodní sítě. Bude tedy třeba: - podpořit investiční záměry rekonstrukce kanalizačních řadů, včetně zefektivnění procesu čištění odpadních vod ve vazbě na čistotu povodí, tvorba projektů v oblasti zásobování obyvatel pitnou vodou, na podporu vyhledávání vodních zdrojů. Financování: Strukturální fondy, Národní fondy, Pardubický kraj, vlastní. [8]

3.5.5 Oblast č. 5 – Bezpečnost ve městě

1. město bezpečné pro občany i návštěvníky

- prosazení podmínek pro snižování příležitostí páchaní veřejnoprávních deliktů
- motivovat ke zvyšování objasňenosti trestných činů a přestupků

2. bezpečnost a prevence je věcí všech občanů

- přesvědčit občany o nutnosti vlastní aktivní ochrany proti kriminalitě
- podpora všech forem otevřené komunikace s občany v předmětné oblasti
- informovat občany o předmětné oblasti
- výchovou vytvářet právní vědomí všech vrstev obyvatel, zejména mládeže
- přispět k vytvoření protikorupčního prostředí. [8]

3.6 Projekty Svitav

Infrastruktura v průmyslové zóně

Předpokládané náklady: 51 540 mil. Kč

Zdroje financování: ROP – Podpora rozvoje infrastruktury pro podnikání
OP Podnikání a inovace (program Nemovitosti)

Projekt zahrnuje pokračování investic do technické a dopravní infrastruktury průmyslové zóny. Zabývá se především investicí do dopravní infrastruktury – napojení na páteřní komunikaci ulice Průmyslové a dále komunikační napojení z ulice Průmyslové na budoucí obchvat silnice I/43 kolem Svitav. Součástí bude i úprava stávající komunikace, především povrchová úprava, vybudování chodníků a cyklostezky a také veřejného osvětlení. [8]

Cyklostezka Svitavy - Vendolí

Předpokládané náklady: 9,48 mil. Kč

Zdroje financování: ROP
MMR – podpora rozvoje hospodářsky slabých a strukturálně postižených regionů

Návrh projektu reaguje na aktivitu obce Vendolí, která žádá o propojení Svitav a Vendolí cyklostezkou. Jednalo by se o umožnění pěšího a cyklistického spojení, které probíhá v současné době po frekventované silnici I/34. Nová cyklostezka by doplňovala stávající značené regionální a místní cyklotrasy. Současně s cyklostezkou by bylo třeba také vytvořit doprovodnou zeleň a odpočinková místa. [8]

Parkoviště u Nemocnice ve Svitavách

Předpokládané náklady: 5,5 mil. Kč

Zdroje financování: neuvedeny

Realizace provedení: období 2008 - 2013

Návrh tohoto projektu řeší využití volných prostor ulice U Nemocnice pro parkovací plochy. S rekonstrukcí nemocnice nastala akutní potřeb a regulovat parkování a to především

osobních automobilů, které zaplňují přilehlé ulice u nemocnice. V současnosti dochází ke kolapsovým situacím, kdy automobily parkují v místech zeleně nebo tvoří dopravní překážky tím, že stojí tam, kde by neměly. Studie proveditelnosti již byla zpracována spolu s návrhem řešení problému parkování. V této studii je také řešena pěší propojenost, zeleň či veřejné osvětlení. [8]

Park Wolkerovy aleje

Předpokládané náklady: 1,6 mil. Kč

Zdroje financování: ROP NUTS 2 SV – obnova vybraných částí města

Realizace provedení: období 2008 – 2013

Po dokončené regeneraci středu náměstí je třeba se také zabývat okolním územím, které tvoří urbanistický celek historického centra města. Patří sem i park Wolkerovy aleje. Projekt obnovy parku počítá s dosadbou a výsadbou nové zeleně, doplněním území drobnou architekturou a mobiliářem, dále také s veřejným osvětlením. [8]

3.7 Rozdílnosti a podobnosti

Vzhledem k podobným charakteristikám srovnávaných měst, jsou i jejich strategické cíle v mnohém podobné nebo i téměř shodné. Z hlediska zpracovanosti a vymezení jednotlivých cílů a priorit má tento koncept nejlépe zpracován Litomyšl, následuje Moravská Třebová. Svitavy mají koncept zpracován velmi nepřehledně, i když ve srovnávací tabulce č.4 mají priorit nejvíce.

Následující srovnávací tabulka popisuje, které priority jsou pro jednotlivá města nejdůležitější. Barevně je vyznačen soulad v prioritách komparovaných měst.

Pro Moravskou Třebovou, Litomyšl a Svitavy je shodou priorit – cestovní ruch, sport, kultura. Další shoda nastala v oblasti – životní prostředí, doprava a infrastruktura. Ostatní oblasti jako např. řízení a správa města, bezpečnost ve městě, bydlení, rozvoj ekonomického potenciálu, bydlení a vzdělávání si stanovila jednotlivá města rozdílně – viz tabulka.

tabulka 4 – Prioritní oblasti komparovaných měst

	Moravská Třebová	Litomyšl	Svitavy
Prioritní oblast A	Sport, kultura, cestovní ruch	Doprava, infrastruktura, životní prostředí	Bydlení
Prioritní oblast B	Životní prostředí	Cestovní ruch, kultura	Cestovní ruch, kultura, sport
Prioritní oblast C	Rozvoj ekonomického potenciálu	Lidské zdroje a volnočasové aktivity	Vzdělávání
Prioritní oblast D	x	Řízení a správa města	Životní prostředí a infrastruktura
Prioritní oblast E	x	x	Bezpečnost ve městě

Zdroj: vlastní zpracování

Všechna tři komparovaná města vykazují „shodu“ v oblasti cestovního ruchu a kultury. Nejlépe si v této oblasti vede město Litomyšl, kde hlavní dominantou města je renesanční zámek, který je národní kulturní památkou a památkou UNESCO. Zámek je jedním z hlavních turistických magnetů, který do Litomyšle přitahuje každoročně tisíce turistů. Prvořadou kulturní akcí je Mezinárodní operní festival Smetanova Litomyšl, po Pražském jaru druhý nejstarší hudební festival v České republice. Litomyšl může také nabídnout rozmanité a turisticky atraktivní okolí – Touloucovy Maštale, Růžový palouček, Nedošínský háj. Litomyšl má dostatečnou kapacitu jak ubytovací, tak i stravovací. Moravská Třebová má také zámek, který je hlavním lákadlem turistů a návštěvníků města, ovšem ubytovací a stravovací zařízení jsou nedostačující. Rozsáhlé služby nabízí občanům města a turistům Turistické informační centrum. Hlavním cílem je tedy propagace historických i kulturních zajímavostí města nejen pro občany, ale hlavně pro návštěvníky města. Město Svítavy žádnou atraktivitu v podobě zámku nebo hradu nemá, proto se zaměřuje spíše na turistiku a využití volnočasových zařízení a sportovišť. Vzhledem k tomu, že většina těchto

zařízení je již zastaralá, bude muset město tato zařízení modernizovat. V současné době zahajuje město Svitavy ve spolupráci se sousedními městy – Poličkou, Litomyšlí a Moravskou Třebovou projekt Turistická oblast Pomezí Čech a Moravy, jehož cílem je zpracování strategie rozvoje území, vytvoření destinačního managementu a prostřednictvím evropských fondů získání finančních prostředků na realizaci vytyčených cílů.

Druhá „shoda“ srovnávaných měst je v oblasti životního prostředí, infrastruktury a bydlení. Pro Litomyšl je specifickým cílem pro tuto oblast vybudování obchvatu města, zřízením záchytných parkovišť a tím odlehčení vnitřní dopravní sítě a dosažení zklidnění centra města. Důležitá se jeví také modernizace systému protipovodňové ochrany a modernizace zdrojů pitné vody. Prvořadým cílem ve Svitavách jsou opatření proti povodním a také opatření vedoucí ke zlepšení kvality vody ve vodních tocích. Prioritou Moravské Třebové je v této oblasti zajištění kvalitního dostupného bydlení pro všechny věkové i sociální skupiny obyvatelstva. Na to navazuje i obnova zeleně veřejného prostranství. Dokladem toho může být V. etapa revitalizace sídliště Západní, kde již bylo za tímto účelem vynaloženo 7 200 000 Kč. A ještě jednu - nepsanou „shodu“ mají všechna tři komparovaná města – vzhledem k tomu, že se všechna nachází v okrese Svitavy, vyznačují se velmi nízkým ekonomickým potenciálem. Území okresu Svitavy patří mezi nejproblémovější oblasti v České republice a Svitavsko se dlouhodobě řadí k okresům s nižší ekonomickou výkonností. Rozvoj drobného středního podnikání je nedostačující a v porovnání s ekonomickou úrovní sousedních regionů je podprůměrný. V této oblasti bude třeba vyvinout maximální úsilí, aby alespoň částečně došlo ke zlepšení – např. dostatečným využíváním průmyslových zón, pobídky zaměstnavatelům formou různých příspěvků na zřizování nových pracovních míst či finanční pomoci z fondů EU.

4 VZÁJEMNÉ POROVNÁNÍ NAPLŇOVÁNÍ STRATEGIÍ JEDNOTLIVÝCH MĚST

Ve strategických dokumentech komparovaných měst Moravské Třebové, Litomyšle a Svitav bylo vymezeno několik kritérií, dle kterých města plánují svůj rozvoj. Stanovená kritéria si města dobře promyslela ať už z hlediska reálnosti, proveditelnosti ale také z hlediska finančních možností. Města mají podobnou charakteristiku, proto i strategické cíle jsou v mnohém podobné, někde i shodné. Každé město má kvalitu zpracování konceptu na jiné úrovni. Z hlediska propracovanosti vymezení jednotlivých cílů a priorit má nejpodrobnější a nejpřehlednější koncept zpracován Litomyšl. Naopak Svitavy disponují jediným dokumentem a to Plánem rozvoje města Svitav, který je nepřehledný a špatně se v něm orientuje. Moravská Třebová má Strategický plán rozvoje zpracován na dobré úrovni.

Pro celkové zhodnocení naplňování rozvojových konceptů v praxi je třeba agregovat různě formulované priority a různě směřované projekty do sourodých skupin. Nabízí se rozdělení opatření a projektů do 3 skupin v členění do 3 pilířů udržitelného rozvoje (hospodářský, sociální a enviromentální pilíř).

Pilíř UR

- Hospodářský rozvoj (podpora podnikání, rozvoj cestovního trhu, trh práce)
- Životní prostředí (ochrana životního prostředí, energetické úspory, doprava)
- Sociální (vzdělávání, kultura, sport, bydlení, volnočasové aktivity, informační společnost, veřejná správa, sociální služby, zdravotnictví).

Oblast č. 1: Hospodářský rozvoj

Všechna tři města – Moravská Třebová, Litomyšl i Svitavy se snaží o podporu v podnikání formou přípravy průmyslových zón, postupným obsazováním volných ploch byt' i malými podnikateli. Průmyslová zóna Paprsek ve Svitavách má cca 10 ha neobsazené plochy, Litomyšl má průmyslovou zónu Benátská obsazenu z jedné pětiny, naopak Moravská Třebová má městskou průmyslovou zónu na ulici Svitavská zcela zaplněnou. I tak je ale Moravskotřebovsko na prvním místě srovnávaných měst co se týká výše nezaměstnanosti. Region má pouze omezené vnitřní možnosti rozvoje. Musí tedy využít systému přerozdělení zdrojů - v první části – v rámci svého statutu a teprve následně z celospolečenských prostředků. Účelně a se vším důrazem je nutné zapojení jednotlivých obcí do příslušných celospolečenských

ských programů rozvoje (Ministerstvo pro místní rozvoj připravuje jejich rozšíření a zpřehlednění). Je také třeba připomenout skutečnost, že značná část okresu je vnitrozemskou oblastí s ekonomickými a společenskopolitickými znaky pohraničních regionů. Na stanovení priority cestovního ruchu se shodla všechna jmenovaná města. Město Litomyšl podporuje kromě investičních projektů i projekty neinvestiční povahy jako např. Mezinárodní operní festival Smetanova Litomyšl nebo Smetanova výtvarná Litomyšl, které lákají do města každoročně tisíce turistů. Svitavy se snaží přilákat turisty nabídkou na víkendové pobyty ve městě, vybudováním kvalitních cyklostezek a modernizací stávajících volnočasových zařízení. I v Moravské Třebové se klade oblast cestovního ruchu na přední místo. Mezi dlouhodobé záměry patří: podpora bezmotorové dopravy ve městě, obnova kulturních a architektonických památek, důležitá je i propagace a informační značení města. [8, 11, 12]

Oblast č. 2: Životní prostředí

V oblasti řešení nakládání s odpady si poradila všechna města na úrovni. Jako prioritu vyřešit vybudování obchvatu města si stanovilo na prvním místě město Litomyšl. Proto je důležité vypracování dopravně urbanistické koncepce, vybudování záchytných parkovišť, budováním bezbariérových bezpečných pěších tahů, protože velkým problémem životního prostředí v tomto městě je znečištění ovzduší částicemi PH10 v okolí silnice I/35. Ve Svitavách je mezi hlavní cíle v oblasti životního prostředí zařazeno bydlení, kde se jeví nutnost výstavby nových bytů a domů a jelikož dochází ke změně věkových skupin, bude třeba ze sociálního hlediska podpořit i bydlení občanů se zdravotním postižením a výstavbu domova důchodů. Důležitým bodem pro Svitavy je rovněž obnova a rozvoj infrastruktury v oblasti zásobování pitnou vodou a odvádění a čištění odpadních vod. Moravská Třebová si zvolila prioritu v této oblasti – dostupné bydlení pro všechny věkové i sociální skupiny obyvatel. Naplnit tuto prioritu se snaží – jednak zpeštěním nabídky bytové výstavby, ale i zlepšit životní podmínky života občanů obnovou veřejného prostranství a zeleně. Revitalizace sídliště Západní za 7.200 000,- Kč. [8, 11, 12]

Oblast č. 3: Sociální

Oblast vzdělávání si stanovilo mezi své priority město Svitavy. Zaměřuje se především na zlepšení stavu školních budov a ekologizaci provozu jednotlivých zařízení. Zabývá se rovněž spoluprací základních, středních i mateřských škol ve městě – Projekt 2007 - vzdělává-

ní – náměty, záměry, opatření – možno vypracovat projekty financované z veřejných zdrojů EU v období 2007 – 2013. I Litomyšl zařadila ke svým strategickým cílům rozvoj vzdělanosti obyvatelstva. Důležité je následné uplatnění na trhu práce. Mezi priority ve městě patří také rozvoj infrastruktury pro volnočasové aktivity – modernizace sportovišť, hřišť, krytý bazén. Pro Moravskou Třebovou je obnova a rekonstrukce vzdělávací infrastruktury dlouhodobým záměrem. Významnou oblastí, kterou si město Svitavy zařadilo mezi priority je bezpečnost ve městě. Do budoucna plánuje více své občany informovat a výchovou vytvářet právní vědomí všech vrstev obyvatel, zejména mládeže. Moravská Třebová má také snižování sociálně patologických jevů a prevenci kriminality zahrnutou mezi dlouhodobé záměry, kterými se bude zabývat. Zdravotnictví v okrese Svitavy zajišťuje převážně Svitavská nemocnice, která poskytuje zdravotní péči občanům ze Svitavska, Poličska a Moravskotřebovska a to čítá okolo 70 000 občanů. Podobného charakteru je i nemocnice v Litomyšli. Nemocnice v Moravské Třebové poskytuje jen základní ošetření, jinak má charakter lůžkového zařízení následné péče. [8, 11, 12]

ZÁVĚR

Tato práce se zabývá rozbohem strategických plánů vybraných měst a jejich následnou komparací. Pro potřeby komplexní komparace a zhodnocení bylo třeba nejdříve popsat jednotlivá města z hlediska socioekonomické analýzy.

Vybraná města leží ve Svitavském okrese a jsou si z pohledu hodnocení socioekonomické analýzy velmi podobná. Moravská Třebová, Litomyšl i Svitavy se nachází v ekonomicky zaostávající oblasti, buď s neexistujícím nebo jen velmi nízkým zastoupením velkých podniků, vyznačující se migrací mladých lidí a nevyhovující dopravní obslužností. Dalo by se říct, že silným společným potenciálem měst a perspektivním odvětvím se jeví cestovní ruch, který ještě není zdaleka využíván a má mnohé rezervy. Bylo by tedy třeba, aby se města zaměřila tímto směrem a pokusila se zvrátit, nepříznivou situaci, ve které se nacházejí. Dalším důležitým bodem ve stanovených cílech a záměrech jsou priority životního prostředí, dopravní infrastruktury a bydlení. Tady se musí zdůraznit důležitost aktivní dotační politiky. Bez dotací by se obce dále nerozvíjely, nemohly by naplňovat své cíle a plány. Proto aby čerpání finančních prostředků bylo úspěšné, je nutné vynaložit prostředky na vzdělávání pracovníků a soustředit se na přípravu projektů. Jedním z možných řešení existujících problémů nabízí Evropská unie, která umožňuje členským zemím čerpat finanční prostředky v jednotlivých operačních programech.

Komparovaná města mají kromě společných priorit i priority rozdílné. Moravská Třebová má priorit nejméně, ale ve dvou prioritách (cestovní ruch a životní prostředí) se „shodla“ s ostatními srovnávanými městy. Rozdílnou prioritou – Rozvoj ekonomického potenciálu se snaží řešit nepříznivou ekonomickou situaci ve městě. Litomyšl má „navíc“ prioritu Lidské zdroje a volnočasové aktivity a Řízení a správa města. Pro vedení města je komunikace s veřejností základním předpokladem úspěšného řízení města. Město Svitavy si vytyčilo kromě Cestovního ruchu a Životního prostředí ještě prioritu Bydlení, Vzdělávání a Bezpečnost ve městě. Svitavy mají priorit sice nejvíc, ale zpracování rozvojového konceptu je velmi nepřehledné. Na druhou stranu kvalitně zpracovaný strategický plán nemusí být zárukou zdárného rozvoje, je pouze jedním z jeho atributů, které se musí vzájemně zkombinovat, aby byl generován žádoucí efekt. Kvalitně zpracovaný strategický plán sehrává důležitou úlohu, jelikož je to scénář, který by měl být zárukou systematičnosti, návaznosti a koordinací realizovaných aktivit na území, pro které je strategický plán zpracován.

Mezi silné stránky okresu Svitavy, kam komparovaná města patří, je třeba také započítat spolupráci obcí v rámci sdružení obcí ve všech mikroregionech, zpracované základní koncepční dokumenty pro rozvoj technické infrastruktury, možnost rozvoje agroturistiky, vysoký rekreační potenciál či pozitivně naladěné prostředí, podporované představiteli obcí.

Cíle – Udržení stabilní úrovně ekonomického růstu a zaměstnanosti, Zkvalitnění životního prostředí a dopravní infrastruktury a Sociální rozvoj, který bude uznávat potřeby občanů, je možno realizovat pouze v dlouhodobém horizontu. Podpora vedení města a zastupitelstva při naplňování priorit v jednotlivých oblastech by měla být ve všech městech samozřejmostí. Jen tak se stanou města Moravská Třebová, Litomyšl a Svitavy pro své občany kvalitním zázemím pro budování dlouhodobých vazeb a zároveň budou přitažlivá pro nové investory.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Zákony:

- [1] *Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění.*
- [2] *Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v aktuálním znění.*
- [3] *Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, v aktuálním znění.*

Monografie:

- [4] PODROUŽEK, St., *Moderní obec – Příprava rozpočtu obce.* Praha: Economia, a.s., str. 9.
- [5] WOKOUN, r. A KOL. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování.* 1. vyd. Praha: Linde, 2008, str. 101, str. 438, str. 455. ISBN 978-80-7201-699-0.
- [6] Kolektiv autorů. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy.* 2. přeprac. rozš. vyd. Praha: Aleš ČENĚK, 2008. str. 179, str. 180. ISBN 978-80-738-0086-4.

Internetové zdroje:

- [7] Město Moravská Třebová [online]. [cit. 2011-03-18]. Dostupné: <http://www.mtrebova.cz/mesto/zakladni-informace-o-meste>.
- [8] Město Svitavy [online]. [cit. 2011-03-18]. Dostupné: <http://www.svitavy.cz>
- [9] Město Litomyšl [online]. [cit. 2011-03-19]. Dostupné: <http://www.mesto Litomyšl.cz>.
- [10] *Portál Regionální informační servis RIS.* [online]. [cit. 2011-03-19]. Dostupné: <http://www.crr.cz/cs/regiony/regionalni-informacni-servisy-ris/>.
- [11] *Strategický plán rozvoje města Litomyšl.* [online]. [cit. 2011-03-27]. Dostupné: http://www.litomysl.cz/php/index/index.php?lang=cz&co=strategicky_plan&akce=navrhova_ca st.
- [12] *Portál ministerstva práce a sociálních věcí.* [online]. [cit. 2011-03-29]. Dostupné: http://portal.mpsv.cz/sz/local/sy_info/informace_up/rok_2010.

- [13] *Český statistický úřad*. [online] [Cit. 2011-04-01]. Dostupné: www.czso.cz.
- [14] *Svitavská nemocnice, a.s.* [online] [cit. 2011-04-02]. Dostupné: <http://www.nemtsy.cz/index/index.php>
- [15] *Voda a sport, s.r.o. Svitavy* [online] [cit. 2011-04-09]. Dostupné: <http://www.vodaasport.svitavy.cz/index/index.php?co=zarizeni&id=1230326860140>
- [16] *Město Moravská Třebová* [online] [cit. 2011-04-25]. Dostupné: http://www.moravskatrebova.cz/files/page/2007/09/Akcni_plan.pdf
- [17] *Město Moravská Třebová* [online] [cit. 2011-05-02]. Dostupné: <http://www.mtrebova.cz/rozvoj/zdrave-mesto-mistni-agenda-21>
- [18] *Město Moravská Třebová* [online]. [cit.2011-05-02]. Dostupné: <http://www.mtrebova.cz/rozvoj/projekty-mesta>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

apod.	A podobně
a.s.	Akciová společnost
atd.	A tak dále
cca	Přibližně, asi
cit.	Citace
č.	Číslo
ČOV	Čistička odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSAD	Česká státní automobilová doprava
ČSÚ	Český statistický úřad
DPH	Daň přidané hodnoty
EU	Evropská unie
ha	Hektar
km	Kilometr
LDN	Léčebna dlouhodobě nemocných
LSPP	Lékařská služba první pomoci
MHD	Městská hromadná doprava
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
m.n.m.	Metrů nad mořem
MŠ	Mateřská škola
Např.	Například
NUTS	Územní statistická jednotka
obyv.	Obyvatel
obyv./km ²	Obyvatel/kilometr čtvereční

---

okr.	Okres
OP	Operační program
r.	Rok
RLP	Rychlá lékařská pomoc
ROP	Regionální operační program
Sb.	Sbírka
s.r.o.	Společnost s ručením omezeným
tzn.	To znamená
tzv.	Tak zvaný
ÚP	Úřad práce
UR	Udržitelný rozvoj
VOŠ	Vyšší odborná škola

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Obce s rozšířenou působností v Pardubickém kraji [10].....	22
---	----

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Správní obvody obcí s rozšířenou působností. [10].....	22
Tab. 2. Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Svitavy. [12].....	25
Tab. 3. Moravskotřebovsko, okr. Svitavy k poměru ČR [12].....	26
Tab. 4. Prioritní oblasti komparovaných měst.....	55

SEZNAM PŘÍLOH

P I Náměstí v Moravské Třebové, zámek v Moravské Třebové

P II Náměstí v Litomyšli, zámek v Litomyšli

P III Náměstí ve Svitavách, sportovní hala Na střelnici ve Svitavách

PŘÍLOHA P I: NÁMĚSTÍ V MORAVSKÉ TŘEBOVÉ

ZÁMEK V MORAVSKÉ TŘEBOVÉ

PŘÍLOHA P II: NÁMĚSTÍ V LITOMYŠLI

ZÁMEK V LITOMYŠLI

PŘÍLOHA P III:

NÁMĚSTÍ VE SVITAVÁCH

SPORTOVNÍ HALA NA STŘELNICI VE SVITAVÁCH

